

ภาคผนวก ก

ราชบัณฑิตยสถาน

ความเป็นมา

ใน พ.ศ. ๒๔๖๙ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชดำริว่า "กรรมการหอพระสมุดสำหรับพระนคร" นั้น ทำหน้าที่นอกเหนือจากเรื่องการจัดการหอพระสมุดอีกมากมาย ชื่อหน้าที่เรียกไม่สมกับหน้าที่ ประกอบกับทรงเห็นสมควรฟื้นฟูกรมราชบัณฑิตยซึ่งมีมาแต่โบราณ จึงโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามกรรมการหอพระสมุดสำหรับพระนคร โดยประกาศจัดตั้งเป็น **ราชบัณฑิตยสภา** แทน

ครั้น พ.ศ. ๒๔๗๖ รัฐบาลได้พิจารณาเห็นว่าราชบัณฑิตยสถานทำงานทั้งฝ่ายวิชาการและปฏิบัติการ ทำให้งานไม่ดำเนินไปได้ดีเท่าที่ควร สภาผู้แทนราษฎรจึงได้ถวายคำปรึกษาแก่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว สมควรจัดตั้งสถาบันซึ่งมีสมาชิกประกอบด้วยคุณวิชาที่จะกระทำการค้นคว้าหาความรู้นำมาเผยแพร่แก่ประชาชนและสร้างตำรับตำราให้แพร่หลายต่อไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วย **ราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๔๗๖** ขึ้น

ต่อมา พ.ศ. ๒๔๘๕ ได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๔๗๖ ใหม่ทั้งฉบับ และตราพระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๔๘๕ ขึ้นแทน

ในปัจจุบันราชบัณฑิตยสถานมีฐานะเป็นกรมซึ่งไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๔ ดังนี้คือ

๑) ค้นคว้า วิจัย และบำรุงสรรพวิชา แล้วนำผลงานที่ได้สร้างสรรค้ออกเผยแพร่ให้เป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศและประชาชน

๒) ติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสานงานทางวิชาการกับองค์การปราชญ์และสถาบันทางวิชาการอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓) ให้ความเห็น คำแนะนำ และคำปรึกษาทางวิชาการแก่นายกรัฐมนตรีหรือ
คณะรัฐมนตรี

๔) ให้บริการทางวิชาการแก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอิสระตามรัฐ
ธรรมนูญ องค์การมหาชน หน่วยงานอื่นของรัฐ สถาบันการศึกษา หน่วยงานของเอกชน
และประชาชน

๕) ดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำพจนานุกรม สารานุกรม อักษรานุกรม อนุกรม
วิธาน การบัญญัติศัพท์วิชาการสาขาต่าง ๆ รวมทั้งการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วิชา
การภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทยและงานวิชาการอื่น ๆ

๖) กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย การอนุรักษ์ภาษาไทยมิ
ให้แปรเปลี่ยนไปในทางที่เสื่อม และการส่งเสริมภาษาไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติให้
ปรากฏเด่นชัดยิ่งขึ้น (ราชกิจจานุเบกษา ๒๕๔๔: ๒)

สมาชิกและหน้าที่ของสมาชิก

ราชบัณฑิตยสถานมีสมาชิก ๓ ประเภท คือ ภาคีสมาชิก ราชบัณฑิต และ
ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์

ภาคีสมาชิก (Associate Fellow) คือผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งที่
สมัครเข้าทำการร่วมกับราชบัณฑิตยสถาน โดยมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎหมาย
และราชบัณฑิตยสถานได้พิจารณาเห็นควรให้รับได้

ราชบัณฑิต (Fellow) คือผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งซึ่งที่ประชุมร่วม
กันของราชบัณฑิตทุกสำนักได้พิจารณาคัดเลือกจากภาคีสมาชิก แล้วนำเสนอ
นายกรัฐมนตรีเพื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงแต่งตั้งเป็นราชบัณฑิต

ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (Honorary Fellow) คือผู้ทรงเกียรติคุณในวิชาประเภท
ใดประเภทหนึ่ง ซึ่งที่ประชุมร่วมกันของราชบัณฑิตทุกสำนักเห็นชอบ แล้วนำเสนอ
นายกรัฐมนตรีเพื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงแต่งตั้ง

สมาชิกราชบัณฑิตยสถานมีหน้าที่เข้าร่วมประชุมและแสดงความคิดเห็นหรือ
อภิปรายในการประชุมสำนักหรือการประชุมสภาราชบัณฑิต แต่ภาคีสมาชิกไม่มีสิทธิ
ออกเสียงลงคะแนน

สำนักในราชบัณฑิตยสถาน

สำนักคือกลุ่มราชบัณฑิตและภาคีสมาชิก แบ่งตามประเภทและสาขาวิชาที่ประจำอยู่ตามกฎหมาย ปัจจุบันมี ๓ สำนักคือ

๑. สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง (The Academy of Moral and Political Sciences) แบ่งวิชาออกเป็น ๓ ประเภท

ก. ประเภทปรัชญา (Philosophy) แบ่งออกเป็น ๔ สาขาวิชา คือ

๑. อภิปรัชญา (Metaphysics) และ ญาณวิทยา (Epistemology)

๒. อักษวิทยา (Axiology)

๓. ตรรกศาสตร์ (Logic)

๔. ศาสนศาสตร์ (Religious Studies)

ข. ประเภทสังคมศาสตร์ (Social Sciences) แบ่งออกเป็น ๑๐ สาขาวิชา

คือ

๑. นิติศาสตร์ (Law)

๒. รัฐศาสตร์ และ รัฐประศาสนศาสตร์ (Political Science and Public Administration)

๓. สังคมวิทยา และ มานุษยวิทยา (Sociology and Anthropology)

๔. จิตวิทยา (Psychology)

๕. สังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม (Social Administration and Social Welfare)

๖. เศรษฐศาสตร์ (Economics)

๗. บริหารธุรกิจ (Business Management)

๘. นิเทศศาสตร์ (Communication Arts)

๙. ภูมิศาสตร์ (Geography)

๑๐. ศึกษาศาสตร์ (Education)

ค. ประเภทประวัติศาสตร์ (History) แบ่งออกเป็น ๓ สาขาวิชา คือ

๑. ประวัติศาสตร์สากล (World History)

๒. ประวัติศาสตร์ไทย (Thai History)

๓. โบราณคดี (Archaeology)

๒. สำนักวิทยาศาสตร์ (The Academy of Science) แบ่งวิชาออกเป็น ๓ ประเภท

ก. ประเภทวิทยาศาสตร์กายภาพ (Physical Sciences) แบ่งออกเป็น ๘

สาขาวิชา คือ

๑. คณิตศาสตร์ (Mathematics)
๒. ฟิสิกส์ (Physics)
๓. เคมี (Chemistry)
๔. ดาราศาสตร์ (Astronomy)
๕. ธรณีวิทยา (Geology)
๖. อุตุนิยมวิทยา (Meteorology)
๗. สมุทรศาสตร์ (Oceanography)
๘. วิทยาการคอมพิวเตอร์ (Computer Science)

ข. ประเภทวิทยาศาสตร์ชีวภาพ (Biological Sciences) แบ่งออกเป็น ๓

สาขาวิชา คือ

๑. ชีววิทยา (Biology)
๒. พฤกษศาสตร์ (Botany)
๓. สัตววิทยา (Zoology)

ค. ประเภทวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Sciences) แบ่งออกเป็น ๑๐

สาขาวิชา คือ

๑. การประมง (Fishery)
๒. เกษตรศาสตร์ (Agriculture)
๓. วนศาสตร์ (Forestry)
๔. วิศวกรรมศาสตร์ (Engineering)
๕. พืชศาสตร์ (Plant Taxonomy)
๖. สัตวศาสตร์ (Animal Husbandry)
๗. สัตวแพทยศาสตร์ (Veterinary Science)

ง. ประเภทวิทยาศาสตร์สุขภาพ (Health Sciences) แบ่งออกเป็น ๔ สาขา

วิชา คือ

๑. แพทยศาสตร์ (Medicine)
๒. วิทยาศาสตร์การแพทย์ (Medical Science)

- ๓. เภสัชศาสตร์ (Pharmaceutical Science)
- ๔. ทันตแพทยศาสตร์ (Odontology)
- จ. ประเภทเทคโนโลยี (Technology) แบ่งออกเป็น ๔ สาขาวิชา คือ
 - ๑. เทคโนโลยีชีวภาพ (Biotechnology)
 - ๒. เทคโนโลยีพอลิเมอร์ (Polymetric Technology)
 - ๓. เทคโนโลยีปิโตรเคมี (Petro-chemical Technology)
 - ๔. การบริหารจัดการเทคโนโลยี (Technology Management)

๓. สำนักศิลปกรรม (The Academy of Arts) แบ่งวิชาออกเป็น ๓ ประเภท

ก. ประเภทวรรณศิลป์ (Literary Arts) แบ่งออกเป็น ๙ สาขาวิชา คือ

- ๑. ดันติภาษา (Classical Language)
- ๒. นิรุกติศาสตร์ (Philology)
- ๓. ภาษาศาสตร์ (Linguistics)
- ๔. วรรณกรรมพื้นบ้าน (Folklore)
- ๕. วรรณกรรมร้อยแก้ว (Prose)
- ๖. วรรณกรรมร้อยกรอง (Poetry)
- ๗. วรรณคดีเปรียบเทียบ (Comparative Literature)
- ๘. ภาษาไทย (Thai Language)
- ๙. ภาษาต่างประเทศ (Foreign Languages)

ข. ประเภทสถาปัตยกรรมศิลป์ (Architectural Arts) แบ่งออกเป็น ๔ สาขาวิชา

คือ

- ๑. สถาปัตยกรรม (Architecture)
- ๒. ภูมิสถาปัตยกรรม (Landscape Architecture)
- ๓. นาวาสถาปัตยกรรม (Naval Architecture)
- ๔. การผังเมือง (Town Planning)
- ค. ประเภทวิจิตรศิลป์ (Fine Arts) แบ่งออกเป็น ๖ สาขาวิชา คือ
 - ๑. จิตรกรรม (Painting)
 - ๒. ประติมากรรม (Sculpture)
 - ๓. นาฏกรรม (Drama)
 - ๔. ดุริยางคกรรม (Music)
 - ๕. ภาพพิมพ์ (Graphic Arts)
 - ๖. สื่อผสม (Multi-media)

จ. ประยุกต์ศิลป์ แบ่งออกเป็น ๓ สาขาวิชา คือ

- ๑. มัณฑนศิลป์
- ๒. อุตสาหกรรมศิลป์
- ๓. จุลศิลป์

คณะกรรมการและคณะบรรณาธิการ ของราชบัณฑิตยสถาน มีจำนวน ๖๐ คณะ ดังต่อไปนี้

งานบัญญัติศัพท์ จำนวน ๒ คณะ

๑. คณะกรรมการบัญญัติศัพท์นิติศาสตร์
๒. คณะกรรมการบัญญัติศัพท์สัตววิทยา

งานพจนานุกรม จำนวน ๕๐ คณะ

๑. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมชื่อภูมิศาสตร์สากล
๒. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์จิตวิทยา
๓. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ปรัชญา
๔. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ประชากรศาสตร์
๕. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ภูมิศาสตร์
๖. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศาสนาสากล
๗. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์
๘. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์รัฐศาสตร์
๙. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์พระไตรปิฎก
๑๐. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์
๑๑. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์กฎหมายไทย
๑๒. คณะกรรมการชำระและศึกษากฎหมายไทยโบราณ
๑๓. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วิทยาศาสตร์
๑๔. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์คณิตศาสตร์
๑๕. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ธรณีวิทยา
๑๖. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ปิโตรเคมีและพอลิเมอร์
๑๗. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์พฤกษศาสตร์
๑๘. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์พลังงาน
๑๙. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์แพทยศาสตร์
๒๐. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์สิ่งแวดล้อม
๒๑. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เทคโนโลยีทางภาพ
๒๒. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วิศวกรรมอุตสาหกรรม
๒๓. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วิศวกรรมเครื่องกล
๒๔. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วิศวกรรมโยธา
๒๕. คณะกรรมการชำระพจนานุกรม
๒๖. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมฉบับนักเรียน
๒๗. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ภาษาไทยปัจจุบัน
๒๘. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมโบราณศัพท์
๒๙. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วรรณคดีไทย
๓๐. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย
๓๑. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรม

- ๓๒. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมท้องถิ่นไทย ภาคอีสาน
- ๓๓. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมท้องถิ่นไทย ภาคเหนือ
- ๓๔. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมท้องถิ่นไทย ภาคใต้
- ๓๕. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ทั่วไป
- ๓๖. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ประยุกต์
- ๓๗. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์สถาปัตยกรรมศาสตร์
- ๓๘. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ผังเมือง
- ๓๙. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ดนตรีสากล
- ๔๐. คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์ศิลปะ

งานสารานุกรม จำนวน ๗ คณะ

- ๑. คณะบรรณาธิการจัดทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากล ภูมิภาคยุโรป
- ๒. คณะบรรณาธิการจัดทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากล ภูมิภาคอเมริกา
- ๓. คณะบรรณาธิการจัดทำสารานุกรมประวัติศาสตร์สากล ภูมิภาคเอเชีย
- ๔. คณะบรรณาธิการจัดทำสารานุกรมประวัติศาสตร์ไทย
- ๕. คณะบรรณาธิการจัดทำสารานุกรมไทย
- ๖. คณะบรรณาธิการจัดทำสารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย (ภาคโน้ตเพลงเถา)
- ๗. คณะบรรณาธิการจัดทำสารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย
(ภาคประวัติและบรรพ์เพลงระบำ รำ ฟ้อน)

งานอักษรานุกรม จำนวน ๑ คณะ

คณะกรรมการจัดทำอักษรานุกรมภูมิศาสตร์ไทย

งานอนุกรมวิธาน จำนวน ๒ คณะ

- ๑. คณะกรรมการจัดทำอนุกรมวิธานสัตว์
- ๒. คณะกรรมการจัดทำอนุกรมวิธานพืช

งานวิชาการประเภทกำหนดมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทางภาษา

จำนวน ๘ คณะ

- ๑. คณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย
- ๒. คณะกรรมการปรับปรุงหลักเกณฑ์การทับศัพท์
- ๓. คณะกรรมการส่งเสริมและเผยแพร่การใช้ภาษาไทย
- ๔. คณะกรรมการนโยบายภาษาแห่งชาติ
- ๕. คณะกรรมการจัดทำนโยบายภาษาแห่งชาติ
- ๖. คณะกรรมการอำนวยการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานความรู้และทักษะการฟัง
พูด อ่าน เขียน ภาษาไทย
- ๗. คณะกรรมการกลั่นกรองการจัดทำข้อสอบความรู้และทักษะการฟัง
พูด อ่าน เขียน ภาษาไทย
- ๘. คณะกรรมการดำเนินการจัดทำข้อสอบความรู้และทักษะการฟัง
พูด อ่าน เขียน ภาษาไทย

ที่มา รายงานประจำปี ๒๕๕๐ ราชบัณฑิตยสถาน

ภาคผนวก ข

การถ่ายถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมัน ด้วยคอมพิวเตอร์

ความเป็นมา

การถ่ายถอดอักษรให้เป็นเสียงโดยใช้อักษรโรมันแทนนั้นมีกฎเกณฑ์ที่ทางราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดไว้อยู่แล้ว และได้ใช้ถ่ายถอดชื่อทางภูมิศาสตร์มาโดยตลอด อย่างไรก็ตามกฎเกณฑ์นี้มีไว้สำหรับผู้รู้ภาษาไทยเท่านั้น ในปี ๑๙๖๙-๑๙๗๑ จึงได้มีงานวิจัยเพื่อปรับปรุงขยายให้คอมพิวเตอร์ช่วยถ่ายถอดอักษรได้ด้วย โดยวิธีส่ง input เป็นอักษรไทยให้คอมพิวเตอร์ส่งผลลัพธ์ออกมาเป็นคำอ่านโดยใช้อักษรโรมันแทน

ในภาษาไทย ความสัมพันธ์ระหว่างตัวสะกดกับการออกเสียงยังเดาได้มากกว่าภาษาอังกฤษ แต่ก็ยังมีปัญหาอยู่บ้างในคำที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต ตัวอย่างเช่น คำว่า "หลุก-หลิก" เราอ่านว่า /lùk-lìk/ แต่คำว่า "หลิก" จึงแปลว่า "ขวาน" นั้น ต้องอ่านว่า /hà-lí-kà/ ไม่ใช่ /lìk/ คำว่า "อรหัน" ต้องอ่านว่า /ʔɔw-rá-hǎn/ แต่ "อรหันต์" ต้องอ่านว่า /ʔà-rá-hǎn/

"อริ" อ่านว่า /ʔà-rí/ โดยพยางค์ที่ ๒ มีเสียงเอก แต่ "อริยะ" อ่านว่า /ʔà-rí-yá/ โดยพยางค์ที่ ๒ มีเสียงสามัญ

บางคนอาจจะนึกว่า "มาตามหา" อ่านว่า /maa-taam-hǎa/ แต่อันที่จริงอ่านว่า /maa-taa-ma-hǎa/

คำว่า "ปรากฏ" ต้องอ่านว่า /pa-raa-krom/ แต่คนที่ไม่รู้จักคำนี้อาจจะอ่านว่า /pràak-rom/ โดยถือว่า "ก" เป็นตัวสะกดของพยางค์แรก และ "ร" เป็นพยัญชนะต้นของพยางค์หลัง

คำว่า "ลูกอม" ก็อาจจะอ่านเป็น /luu-koom/ แทนที่จะเป็น /lùuk-ʔom/ ก็ได้

ระบบคอมพิวเตอร์

ระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ประกอบด้วยเครื่อง IBM 1800 ซึ่งมีขนาด 32K หน่วยความจำคำ ๑๖ บิต (16 bit word memory) มีเครื่องพิมพ์แบบ Shinko เป็นตัวรับส่งอินพุต/เอาต์พุต (input/output) แบบเชื่อมต่อตรง (on-line) เครื่องพิมพ์ชนิดนี้พิมพ์ได้ทั้งอักษรไทยและอักษรโรมัน นอกจากนี้ก็ยังมีหน่วย I/O อย่างอื่นอีก คือ แถบบันทึก IBM 2401 และจานบันทึกแบบ 1810

ในตอนแรกงานวิจัยแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนคือ งานวิจัยเรื่องการสะกดการันต์ของภาษาไทยและงานเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เราใช้ภาษา TRANS เชื่อมโยงงานทั้งสอง ภาษานี้ใช้สำหรับหากฎหรือสูตรความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรกับเสียง เมื่อหาสูตรพบแล้วก็จะมีการทดสอบไปเรื่อย ๆ ในขณะทำงานวิจัยเพื่อปรับปรุงสูตรก็ดำเนินการควบคู่กันไป ในระบบนี้มีโปรแกรมแปลคำสั่ง (interpreter program) ที่ใช้ปฏิบัติการกับภาษา TRANS ลักษณะของภาษาดังกล่าว ตลอดจนลักษณะเชื่อมต่อตรงของระบบทำให้เราสามารถเปลี่ยนแปลงสูตรและเพิ่มสูตรได้ทุกระยะการทดสอบโดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงโปรแกรมใหญ่

ระบบโปรแกรม

การทำงานของระบบนี้เริ่มจากคำสั่งแบบเชื่อมต่อตรง โปรแกรมควบคุมจะทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของคำสั่ง เมื่อเห็นว่าถูกต้องแล้ว จึงจะจัดหาโปรแกรมที่เหมาะสมให้ปฏิบัติการ จากนั้นก็เตรียมรับคำสั่งในลำดับต่อไป คำสั่งที่วามีมีต่าง ๆ กันคือ อาจจะให้ข้อมูลตัวอักษรที่จะให้แปลงเป็นเสียง อาจจะทำให้ใช้สูตรหรือกลุ่มของสูตร อาจจะทำให้รักษาแฟ้มที่เก็บสูตรต่าง ๆ อาจจะทำให้รับคำสั่งจากเครื่องอ่านบัตร อาจจะทำให้เตรียมการทดสอบหรือสาธิตก็ได้ เวลาที่ทดสอบหรือแก้ไขสูตรต่าง ๆ นั้นระบบนี้ก็ส่งผลลัพธ์ออกมาให้ดูทุกขั้นตอน เพื่อให้ผู้วิจัยหาที่ผิดได้ง่ายเข้า เวลาที่ใช้สาธิต ก็จะได้รับคำสั่งเพียงอย่างเดียวคือ รับคำไทยที่จะถ่ายทอดเป็นเสียง แล้วให้ผลลัพธ์เพียงอย่างเดียวเช่นกัน คือให้อักษรโรมันที่เป็นตัวแทนแสดงอาการออกเสียงของคำไทยนั้น ๆ

ปฏิบัติการที่สำคัญที่สุดของระบบนี้อยู่ที่สูตรภาษา TRANS สูตรดังกล่าวประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๓ ส่วนคือ ๑) ชื่อสูตร ๒) คำบรรยายสูตร ๓) สิ่งที่สูตรนี้จะ

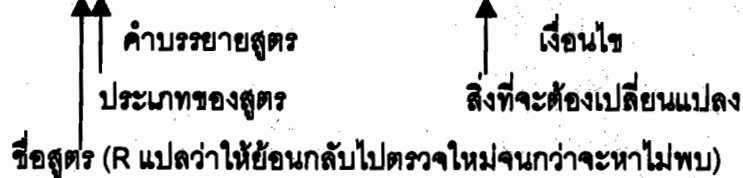
ทำให้ข้อมูลเปลี่ยนแปลง สูตรนี้จะทำหน้าที่เปลี่ยนแปลงข้อมูลไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะสมบูรณ์ เวลาที่เปลี่ยนก็จะเปลี่ยนทับข้อมูลเดิมลงไป

เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว ระบบนี้จะเปรียบเทียบข้อมูลกับคำบรรยายสูตร ถ้าตรงกันก็จะเปลี่ยนแปลงข้อมูลไปตามสิ่งที่กล่าวไว้ในส่วนของสูตร สูตรของเราอาจจะมีส่วนที่สีหรือไม่ได้ ส่วนที่สีนี้คือบรรดาเงื่อนไขพิเศษต่าง ๆ เช่น อาจจะทำให้เลือกแบบของการเปลี่ยนแปลงได้ หรืออาจจะกำหนดข้อยกเว้นต่าง ๆ ก็ได้

จะเห็นได้ว่า เราไม่ได้ใช้การเทียบกับพจนานุกรมโดยตรง แต่ใช้วิธีเทียบกับสูตรแทน

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของสูตร

RULE 86 R X /1CN/TNO/WX = *1 = *1=& XOND* ก ข ค ต ท ป ผ พ ห

ตามสูตรที่ 86 นี้ เครื่องจะตรวจคำภาษาไทยที่เป็นอินพุต แล้วสำรวจดูว่า มีพยัญชนะ ๒ ตัวเรียงต่อกันหรือไม่ และพยัญชนะ ๒ ตัวที่ว่ามีสระ หรือเครื่องหมายวรรณยุกต์กับสระตามมาหรือไม่ใน ส่วนที่ ๔ ของสูตรที่ขึ้นต้นด้วย XOND นั้น ระบุว่า สูตรนี้มีข้อยกเว้นคือ พยัญชนะตัวแรกต้องไม่ใช่ "ก,ข,ค,ต,ท,ป,ผ,พ,ฟ,ห" ถ้าได้ตามนี้ทั้งหมดก็จะมี การเปลี่ยนแปลงคือให้เติมสัญลักษณ์ "&" ซึ่งแสดงที่สิ้นสุดของ พยางค์ในระหว่างพยัญชนะทั้ง ๒ นั้น พอเปลี่ยนแปลงเสร็จแล้ว เครื่องก็จะย้อนกลับไปสำรวจใหม่ตั้งแต่ต้น ถ้าหาพบอย่างนั้นอีก ก็ต้องเปลี่ยนแปลงอีกจนกว่าจะหมดแล้ว จึงจะไปปฏิบัติการตามสูตรอื่น ๆ ต่อไป

สมมติว่าอินพุตของเราคือคำว่า "สารพัด" สูตร 86 นี้จะใช้ได้ เพราะคำนี้มีพยัญชนะ ๒ ตัวเรียงต่อกัน คือ "รพ" และพยัญชนะคู่นี้มีสระตามมา คือ "อ" นอก จากนี้แล้ว พยัญชนะตัวแรกก็ไม่ใช่พยัญชนะตัวใดตัวหนึ่งในข้อยกเว้น พอหาได้ครบตามนี้แล้ว เครื่องก็จะเปลี่ยนแปลงข้อมูลของเราไปโดยอัตโนมัติทันที คือเปลี่ยนเป็น

"สาร&พัด" ตอนนี้เครื่องยังไม่ได้บอกว่าออกเสียงอย่างไร เพียงแต่บอกว่า คำนี้ต้องแยก พยางค์อย่างนี้ก่อน

เมื่อปฏิบัติกับสูตร 86 ผ่านไปแล้ว ข้อมูลของเราก็มีหน้าตาเปลี่ยนไปจาก เดิม คือกลายเป็น "สาร&พัด" ตอนนี้สูตรต่อไปก็จะเริ่มทำหน้าที่ คือ

RULE R5 X/CN1*1(จ,ร,ล,ว)&*2XZ=*1+A.XOND*2@:GOTO*R20.

สูตรนี้บอกว่า ถ้าพบตัว "จ,ร,ล,หรือ ว" ที่ไม่ใช่ตัวอักษรตัวสุดท้ายของคำ นอกจากนี้ อักษรตัวนี้ยังจะต้องนำหน้าด้วยพยัญชนะอีก ๑ ตัวกับ "า" ด้วย ก็ให้แทรกตัว A ซึ่งเป็น อักษรที่ใช้แสดงแทนเสียง "ะ" ลงไปได้ทันที เราจะเห็นว่าในส่วนที่ ๔ ของสูตรนั้น นอกจากจะมี XOND แล้ว ยังมีคำว่า GOTO *R20 อีกด้วย ตรงนี้หมายความว่า ถ้าหาได้พบตามนี้ก็ให้ปฏิบัติตามสูตรนี้ไป ๑ ครั้ง (ขอให้สังเกตว่า ไม่มี R ต่อจาก ชื่อสูตร) แล้วทำตามสูตรต่อไปได้เลย แต่ถ้าหาไม่พบ ให้ข้ามลำดับไปปฏิบัติตามสูตร *R20 ต่อไป

เมื่อเครื่องตรวจคำว่า "สารA&พัด" ก็ปรากฏว่า "ร" คือพยัญชนะที่มีพยัญชนะ อีกตัวหนึ่งกับ "า" นำหน้า และ "ร" ตัวนี้ก็ไม่ใช่อักษรตัวสุดท้ายของคำด้วย ขอให้สังเกต ว่าเครื่องหมาย "&" แสดงที่สุดของพยางค์ ส่วนเครื่องหมาย "@" แสดงที่สุดของคำ ผลลัพธ์ที่จะได้จากสูตรนี้คือ "สารA&พัด" เนื่องจากสูตรนี้กำหนดไว้ว่าให้ปฏิบัติเพียงครั้ง เดียวเครื่องก็จะไปปฏิบัติการตามสูตรในลำดับต่อไปทันที โดยข้อมูลในตอนี้จะมีหน้า ตาคือ "สารA&พัด"

งานวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์

สูตรต่าง ๆ ที่เราเห็นนั้นเราจะเขียนออกมาไม่ได้เป็นอันขาด ถ้าไม่มีการวิจัย ทางด้านภาษามาก่อน เป้าหมายสำคัญของงานวิจัยนี้ก็คือ หากกฎเกณฑ์การออก เสียงของคำไทยโดยอาศัยหลักเกณฑ์จากตัวสะกด

งานวิจัยนี้อาจจะแยกออกได้เป็น ๖ ส่วนคือ

๑. การย้ายที่สระ

ในภาษาไทยเรานั้น มีรูปสระอยู่ ๕ ตัว ที่วางไว้หน้าพยัญชนะคือ "เ,แ,โ,ใ,ไ" ในบางกรณี สระเหล่านี้ก็ออกเสียงตามพยัญชนะตัวแรก เช่น "เคนท์, แขน, โคน, ไน, ไทย" ซึ่งออกเสียงดังนี้คือ /keen, khææn, koon, nay, thay/ ในบางกรณี สระเหล่านี้ก็ออกเสียงตามพยัญชนะตัวที่สอง เช่น "เพลง, แปรง, โกลน, ผู้ใหญ่, ไทว" ซึ่งออกเสียงดังนี้ คือ /phleen, prææŋ, kloon, phûu-yàÿ, kway/

ปัญหาสืบเนื่องอีกข้อหนึ่งก็คือ สระบางเสียงประกอบด้วยอักษรหลายตัวที่วางรูปอยู่ห่างกันเช่น "เอะ" เราต้องย้ายที่ "เ" ไปไว้ข้างหลัง "จ" เสียก่อน เพื่อให้รูปสระอยู่รวมกลุ่มกันเป็น "อะ" ซึ่งแสดงเสียง /ə/ เสียงนี้เวลาถ่ายถอดอักษรเราจะใช้ว่า OE

ในคำว่า "เตรียม" เราต้องย้ายที่ "เ" ไปไว้หลังตัว "ร" เพื่อให้สระรวมกลุ่มกันเป็น "เอีย" เพื่อแสดงเสียง /iə/ เวลาถ่ายถอดอักษรเราจะใช้ว่า IA

ในคำว่า "เหลือเกิน" รูป "เ" ของพยางค์แรกต้องย้ายไป ๒ ตำแหน่ง คือไปอยู่หลัง "ล" เพื่อรวมตัวกันเป็น "เอือ" แสดงเสียง /iə/ และถ่ายถอดออกมาเป็น UA¹ ส่วนรูป "เ" ของพยางค์ที่สองต้องย้ายไปอยู่หลัง "ก" เพื่อให้รวมกันเป็น "เ" แสดงเสียง /əə/ และถ่ายถอดออกมาเป็น OE

๒. กำหนดขอบเขตของพยางค์

สูตรนี้ส่วนใหญ่ของระบบนี้เป็นเรื่องการกำหนดขอบเขตของพยางค์ ซึ่งมีกฎเกณฑ์ต่าง ๆ กันมากมาย ตัวอย่างเช่น "า" ที่ตามหลังมาด้วยพยัญชนะ ๒ ตัว พยัญชนะ ๒ ตัวที่ตามหลัง "า" มานั้นตัวหนึ่งอาจจะเป็นตัวสะกดของพยางค์หน้า หรือ ทั้ง ๒ ตัวอาจจะเป็นพยัญชนะต้น ในลักษณะควบกล้ำของพยางค์หลังก็ได้ สมมติว่าเรามี "-ากร-" ถ้าไม่มีกฎเกณฑ์อื่นมาช่วย หรือถ้าไม่รู้จักคำนั้นมาก่อน เราอาจจะแยกพยางค์ที่หลัง "า" หรือ หลัง "ก" ก็ได้

¹ ในระบบใหม่ใช้ UEA ดูปทที่ ๖

๓. การเติมเสียงสระ

มีคำในภาษาไทยมากมายที่มีเสียง "ะ" หรือ "ิ" แทรกทั้ง ๆ ที่ไม่ปรากฏรูปอักษร เช่น ในคำว่า "สนม" ซึ่งออกเสียงว่า /sa-nǒm/ คำนี้มีเสียง /a/ มาแทรกอยู่ข้างหลัง "ส" และมีเสียง /o/ มาแทรกอยู่ระหว่าง "น" กับ "ม"

คำว่า "สมร" ซึ่งมีลักษณะเดียวกับ "สนม" ออกเสียงว่า /sa-mǒw/ นี้มีเสียง /a/ มาแทรกอยู่ข้างหลัง "ส" แต่แทนที่จะมีเสียง /o/ แทรกอยู่ระหว่าง "ม" กับ "ร" กลับมีเสียง /w/ เข้ามาแทรกแทน

คำว่า "อรรณ" ออกเสียงว่า /ʔw-rá-wan/ คำนี้ก็มีเสียง /w/ มาแทรกหลัง "อ" และมีเสียง /a/ มาแทรกหลัง "ร"

คำว่า "สระตะ" ออกเสียงว่า /sa-ra-tà/ โดยมีเสียง /a/ มาแทรกอยู่หลัง "ส" และหลัง "ร" แต่คำว่า "สระสิทธิ์" กลับออกเสียงว่า /sǒw-ra-sít/ โดยมีเสียง /w/ แทรกอยู่หลัง "ส" และเสียง /a/ แทรกอยู่หลัง "ร"

๔. การซ้ำอักษร

ในภาษาไทยมีคำบางคำที่ใช้อักษรตัวเดียว แต่ออกเสียงเหมือนกับมีอักษรนั้น ๒ ตัว เช่น "ลธิกา" ออกเสียงว่า /lǎt-thì-kaa/ เราออกเสียงเหมือนกับมี "ฐ" ๒ ตัว โดยให้ตัวหนึ่งเป็นตัวสะกดของพยางค์แรก และอีกตัวเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์หลัง

คำว่า "ลคณา" ออกเสียงว่า /lák-kha-naa/ "ค" ออกเสียง ๒ ครั้ง คือ ครั้งแรกเป็นตัวสะกดของพยางค์แรก และอีกตัวเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์หลัง

คำว่า "นิตยา" ก็เช่นกัน ออกเสียงเป็น /nít-ta-yaa/ ทั้ง ๆ ที่มี "ต" เพียงตัวเดียว

๕. กฎเกณฑ์เบ็ดเตล็ด

กฎเกณฑ์อื่น ๆ นอกเหนือไปจาก ๔ ข้อแรกนั้น เป็นเรื่องเบ็ดเตล็ด ทว่าจะกำหนดได้ไม่มากนัก เช่น มีตัวอักษรบางตัวที่ปรากฏรูป แต่ไม่ออกเสียง หรือตัวอักษรบางตัวที่ออกเสียงต่าง ๆ กันไปโดยขึ้นอยู่กับว่าจะปรากฏตัวอยู่ที่ส่วนไหนในพยางค์นั้น

คำว่า "พราหมณ์" กับ "พรม" เป็นตัวอย่างของคำที่มี "ห" ที่ไม่ออกเสียง เพราะอ่านออกเสียงเป็น /phraam, phrom/

คำว่า "ออก" ออกเสียงเป็น /ʔʌk/ โดยที่ "อ" ตัวแรกทำหน้าที่เป็นพยัญชนะต้น ส่วน "อ" ตัวหลังกลายเป็นสระเสียง /oo/ เวลาถ่ายถอดเราจะใช้ O แทน

คำว่า "ลอง" ออกเสียงว่า /looŋ/ โดยที่ "อ" ตัวที่สองทำหน้าที่เป็นสระเสียง /oo/ แต่ในคำว่า "ลอล" กลับออกเสียงว่า /la-ʔoo/ โดยที่ "อ" ตัวที่สองกลายเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์ที่สอง ไม่ใช่สระ

คำว่า "ขวง" ออกเสียงว่า /khwǎŋ/ ในที่นี้ "ว" กลายเป็นสระผสมเสียง /ua/ ซึ่งเวลาถ่ายถอดเราจะใช้ว่า UA ในคำนี้ "ว" ปรากฏอยู่ในตำแหน่งที่สอง ทั้งตามหลัง และนำหน้าพยัญชนะ

คำว่า "ขวน" ซึ่งมี "ว" อยู่ในตำแหน่งเดียวกันกับ "ว" ในคำว่า "ขวง" ทุกประการ กลับออกเสียงว่า /khwǎŋ/ โดย "ว" ในที่นี้ ทำหน้าที่เป็นตัวควบกล้ำ

๖. ซ้อยกเว้น

คำหรือกลุ่มพยางค์ที่ไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ทั้ง ๕ ที่กล่าวมานั้น จะต้องถือว่าเป็นคำยกเว้น

คำว่า "กริด" ออกเสียงว่า /kʰit/ โดยที่ "กร" เป็นเสียงควบกล้ำ แต่คำว่า "กรีษ" ต้องออกเสียงเป็น /ka-kʰit/ โดยที่ "ก" เป็นพยัญชนะต้นของพยางค์แรกที่มีเสียง "กะ" แทรกและ "ร" เป็นพยัญชนะต้นของพยางค์หลัง

คำว่า "มาตุ" ออกเสียงว่า /maa-tu/ ตรงตัว แต่คำว่า "ธาตุ" กลับออกเสียงว่า /thâat/ โดยไม่ออกเสียง "ตุ"

คำว่า "มาติ" ออกเสียงว่า /phǎa-ti/ ตรงตัว แต่คำว่า "ญาติ" กลับออกเสียงว่า /yâat/ โดยไม่ออกเสียง "ติ"

คำว่า "ธีรภาพ" ออกเสียงว่า /thii-rǎ-phâap/ แต่คำว่า "ธีระ" กลับออกเสียงว่า /sii-sà/ โดยไม่ออกเสียง "ร"

คำว่า "มารยาท" ออกเสียงว่า /maa-ra-yâat/ แต่คำว่า "มารยา" กลับออกเสียงว่า /maan-yaa/ โดยไม่มีอีกพยางค์หนึ่งหลัง "ร"

คำว่า "ลามก" ออกเสียงว่า /laa-mók/ แต่คำว่า "พุทธลามก" ออกเสียงว่า /phút-thá-maa-má-kà/ โดยที่ "มก" ออกเสียงว่า /mók/ มีเสียง /o/ แทรกในคำแรก แต่ ออกเสียงว่า /má-kà/ โดยมีเสียง /a/ แทรกในคำหลัง

คำว่า "มณฑก" ออกเสียงว่า /mon-thók/ โดยที่ "ท" ออกเสียงเป็น /th/ แต่ใน คำว่า "มณฑป" กลับออกเสียงว่าเป็น /mon-dòp/ "ท" ออกเสียงเป็น /d/ ไป

คำว่า "ฤชณะ" ออกเสียงว่า /rík-sa-ná/ [ริก-สะ-นะ] โดยที่ "ฤ" ออกเสียง เป็น /rí/ [รี] แต่คำว่า "ฤช" ออกเสียงเป็น /rík/ โดยที่ "ฤ" ใช้แทนเสียง /raə/

คำว่า "ครุ" อาจจะออกเสียงว่า /khnú/ หรือ /khá-nú/ ก็ได้ แล้วแต่ความหมาย

คำว่า "เกียรติ" ออกเสียงว่า /kiat/ โดยไม่ออกเสียง "ร" และ "ิ" แต่ในคำว่า "เกียรติยศ" ออกเสียงว่า /kiat-yí-yót/ โดยมีการซ้ำเสียง "ต" และออกเสียง "ิ" ด้วย

คำว่า "นวด" ออกเสียงว่า /núat/ โดยที่ "ว" ใช้แทนเสียงสระผสม แต่คำว่า "นวก" กลับออกเสียงว่า /ná-wá-kà/ โดยที่พยัญชนะแต่ละตัวทำหน้าที่เป็นพยัญชนะ ต้นของแต่ละพยางค์ที่มีเสียง /a/ แทรก

คำว่า "ฉิพร" ออกเสียงว่า /cii-phoon/ แต่คำว่า "ดีพร" กลับออกเสียงว่า /diip/ โดยไม่ออกเสียง "ร"

คำว่า "ชุกชุม" ออกเสียง /chúk-chum/ แต่คำว่า "ชุกชี" กลับออกเสียง ว่า /chúk-kà-chii/ โดยที่ "ก" กลายเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์ที่สอง ที่มีเสียง /a/ แทรกด้วย

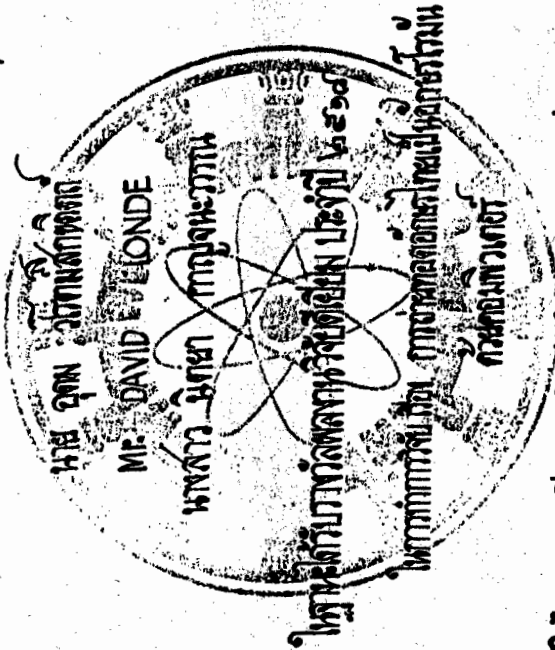
คำว่า "สัตติ" ออกเสียงว่า /sàt-sà-dii/ โดยมีการซ้ำเสียง "ต" และแทรกเสียง /a/ แต่ในคำว่า "สวัตติ" กลับออกเสียงว่า /sa-wàt-dii/ โดยไม่มีการซ้ำเสียงและแทรก เสียงแต่อย่างใด

ที่มา

Warotamasikkhadit, Udom, David Londe, Nitaya Kanchanawan "The Design and Construction of a System to Transliterate Thai by Computer" in 6th Australian Computer Conference: Proceedings Vol. II. Sydney, May 20-24, 1974

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

มอบประกาศนียบัตรเป็นเกียรติแก่คุณ

นาย ดอน เดวิด ลอนด์ ศึกษานิเทศก์

วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

David Londe
ประธานสภาวิจัยแห่งชาติ

ดร. อรุณา

เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ภาคผนวก ค

Siamization

Thai-ization

Romanization

Anglicization

จาก Siamization ถึง Thai-ization

๑. บทนำ

ภาษาคือสัญลักษณ์ที่มนุษย์ใช้เป็นสื่อกลางเพื่อการสื่อสาร โดยทั่วไปสื่อแบ่งออกเป็น ๒ ชนิด คือ เสียงพูดและตัวอักษร เสียงพูดเป็นสื่อที่มนุษย์ทั่วโลกใช้ แต่ตัวอักษรเป็นสื่อของมนุษย์บางกลุ่มเท่านั้น ยังมีภาษาอีกมากมายที่มีแต่เสียงพูด แต่ไม่มีตัวอักษรให้ ภาษาบางภาษาอาจจะนำชุดตัวอักษรชุดใดชุดหนึ่งมาใช้โดยตรงหรือดัดแปลงให้เข้ากับภาษาของตน เช่น ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน ฯลฯ ใช้อักษรโรมัน (A ถึง Z) ภาษาไทยใช้อักษรไทย (ก ถึง ฮ) ที่ดัดแปลงมาจากมอญโบราณและขอมโบราณ ซึ่งดัดแปลงมาจากชุดตัวอักษรที่ใช้ในอินเดียอีกทีหนึ่ง ภาษาบางภาษาซึ่งมีแต่เสียงพูด แต่ไม่มีตัวอักษรก็อาจจะมีผู้นำชุดตัวอักษรที่ตนรู้จักมาใช้เป็นสื่อกลาง เช่น ภาษาฮาวาย ภาษาพื้นเมืองในอเมริกา แอฟริกา ฯลฯ ใช้อักษรโรมัน ภาษาบางภาษาแม้จะมีทั้งเสียงพูดและตัวอักษรอยู่แล้ว แต่ก็อาจจะใช้ชุดตัวอักษรอื่นด้วยเพื่อความสะดวกในการสื่อสาร เช่น ภาษามาเลย์ ภาษาบาฮาซาอินโดนีเซีย ภาษาเวียดนาม ที่ใช้อักษรโรมัน ส่วนภาษาไทยแม้จะมีตัวอักษรไทยใช้ แต่ในบางกรณีก็จำเป็นต้องใช้อักษรโรมันเพื่อการสื่อสารเช่นกัน ในทางกลับกันเมื่อมีสิ่งใหม่จากต่างประเทศเข้ามาสู่สังคมไทย คนไทยก็อาจจะใช้อักษรไทยเพื่อเป็นตัวแทนเรียกสิ่งใหม่ ๆ เหล่านั้นก็ได้ นี่คือที่มาของ Siamization และ Thai-ization

๒. Siamization

Siamization หมายถึงการทำให้เป็นไทย

การทำให้เป็นไทยในทางภาษาเกิดขึ้นกับภาษาต่างประเทศทุกภาษาที่เข้ามาสู่ภาษาไทย เป็นการปรับเข้าสู่ภาษาไทยทั้งด้านเสียงและความหมาย ภาษาบาลีซึ่งมีแต่เสียง ไม่มีตัวเขียน เมื่อใช้อักษรไทยเป็นตัวแทนก็มีได้เสียงเหมือนกับภาษาเดิม เช่น คำว่า พุทธ ภาษาบาลีออกเสียงคล้ายกับ [บุตรดา] คำเดียวกันนี้เมื่อใช้อักษรโรมันเป็นตัวแทนก็จะเขียนได้ว่า Buddha คำว่า เวทนา [เวตทะนา] หรือ Vedanā [เวตะนา] ความหมายเดิมคือ "ธรรมชาติเดิมอันส่วยอารมณ์" (พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ ๒๕๑๓: ๗๓๕) แต่ในภาษา

ไทยมี ๒ ความหมายคือ เมื่อเป็นคำนามหมายถึง "ความรู้สึก, ความรู้สึกทุกข์สุข, ความเจ็บปวด, ทุกข์ทรมาน" เมื่อเป็นคำกริยาหมายถึง "สังเวชสลดใจ" (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๖: ๑๐๘๕)

การทำให้เป็นไทยที่เห็นได้ชัดที่สุดคือการเรียกชื่อเฉพาะในสมัยก่อนซึ่งลากเข้าสู่เสียงและความในภาษาไทยอย่างเต็มที่ เช่น

Andrew Jackson	อันเรย์กสอน
beater	อีเต้อ
Bradley	ปลัดเล
Cartwright	ครุกัดไร
colony	กะละนี
Corporal	ชบฟ้าลัน
credential	กระดานแฉน/กระดานสาร/สถาน
Crawford	การะพืด/กระระผีต
Edmund Robert	เอมินราบัต
government	กัตพินมัน
Henry Burney	หันตรี บาระนี
Home News	โหมนิว
Hunter	หันแตร
lemonade	(น้ำ)มะเน็ด
lieutenant	ไหลดตะเลนเต
McFarland	เมฆฟ้าลัน
madam	แม่มดำ
Marquis Hastings	มารากิศหัดตั้ง
Missionary Mattoon	มิดจนารีย หมอมะตุน
Mr. Park	มิสเตอร์ปาก
phosphorus	ฟอสฟุเรศ
Portugal	ปะตุกัน, พุทเกต, พุทเทศ
Rangin	แร็งกิน
Royal Patent	ราชปะแตน

Sir James Brooke เซอร์เจมส์บรูค, เซอร์เฮียมบรูค, เยมส์ปรูช,
เย ลัปรูช, เยลัปรูช

St. James เสนเยม

telegraph ตะแล็บแก๊บ

(นิตยา กาญจนวรรณ ๒๕๕๐: ๑๗๔)

ลักษณะเช่นนี้ตรงกับที่ พระยาอนุমানราชชน ได้กล่าวไว้ว่า

"...คำที่เป็นภาษาต่างประเทศ หรือเป็นคำโบราณและคำภาษาถิ่น ซึ่งแปล
เอาความไม่ได้ ก็มักจะแปลงเสียงเพื่อลากเข้าความให้แปลได้ คำชนิดนี้ มีอยู่ด้วย
กันทุกภาษา..."

(พระยาอนุमानราชชน ๒๕๒๒: ๒๒๐)

การลากความเข้าสู่ภาษาไทยดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้คือลักษณะ
Siamization ตามที่ชาวต่างประเทศในสมัยแรกเรียกภาษาไทยว่า "ภาษาสยาม"
ดังปรากฏข้อความในคำนำของ คำภีร์สรรพพจนานุกรม ของ แสตมูเอิล เจ. สมิท
ซึ่งพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ ๓ ว่า

"...ข้าพเจ้า ได้ พัก อยู บิดา มารดา เลี้ยง ใน กรุง เทพ ๙ สอง ปี ได้ ฤษา หนี พูจ หนี
เขียน ภาษา สยาม..." (แสตมูเอิล เจ. สมิท. ๒๕๔๒: XX)

เมื่อคนไทยมีความคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษมากขึ้น จากที่เคยแปลงเสียง
และความหมายในลักษณะลากเข้าความก็พัฒนาขึ้นเป็นการยืมคำ โดยในสมัยแรก
มีวิธีการอยู่ ๓ วิธี คือ การยืมปน การยืมแปล และการสร้างคำ (เกื้อกมล พฤกษ
ประมูล ๒๕๓๒: ๒๐-๓๔)

การยืมปนมีลักษณะเป็นลูกผสมระหว่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษ เช่น
เครื่องแบตเตอร์ เครื่องไดเนโม ลูกบอลลูน หม้อแบตเตอร์ โรงแพกตอรี ฝูงเมล์
คณะฟุตบอล รดสติม ฯลฯ การยืมแปล เป็นการแปลมาโดยตรง หรืออาจจะดัด
แปลงบ้างเล็กน้อย เช่น แรงม้า รถไถ ทางรถไฟ รถไฟ ไฟฟ้า ฯลฯ การสร้างคำ

เป็นการตีความจากสิ่งใหม่ ๆ หรือความคิดใหม่ ๆ เช่น แผ่นเสียง แรงไฟ ลูกสวรรค์
ตุ๋นเย็น ฯลฯ

๓. Thai-ization

Thai-ization หมายถึงการใช้อักษรไทยเขียนคำภาษาต่างประเทศ
การใช้อักษรไทยเขียนคำภาษาต่างประเทศเป็นพัฒนาการต่อจากการลาก
เข้าความและการยืมคำ เรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่าการทับศัพท์ด้วยอักษรไทย

เมื่อ พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ เสด็จ
กลับจากยุโรปใน พ.ศ. ๒๔๖๒ นั้น ในวงวิชาการไทยกำลังมีการบัญญัติศัพท์กัน
อย่างมากมายเพื่อใช้ในการแปลกฎหมาย ทรงรู้สึกว่าการบัญญัติศัพท์นั้นเป็นเรื่อง
จำเป็นมาก เพราะการเข้าถึงประชาชนจะใช้ภาษาอังกฤษมิได้ เนื่องจากศัพท์
ภาษาอังกฤษยังไม่สามารถแทรกซึมเข้าไปในความนึกคิดของคนไทยในขณะนั้น
ทางที่ดีที่สุดก็คือการใช้คำไทย ถ้าหากคำไทยไม่ได้ก็อาจจะอาศัยคำบาลีสันสกฤตที่มี
ใช้อยู่ในภาษาไทยแล้วได้ (Wan Waithayakon 1970:33-38)

ด้วยเหตุนี้ เกณฑ์การบัญญัติศัพท์ของ ราชบัณฑิตยสถาน จึงเป็นดังนี้คือ

วิธีคิดคำขึ้นใหม่คือ ถ้าศัพท์ใดสามารถผูกคำขึ้นใหม่ได้ก็พยายามใช้คำไทย
ก่อน ต่อเมื่หาคำไทยที่เหมาะสมและตรงกับความหมายของศัพท์ไม่ได้แล้ว
จึงหาคำจากภาษาบาลีและสันสกฤตที่มีใช้อยู่แล้วในภาษาไทยมาผูกเป็น
ศัพท์...และถ้ายังหาคำเหมาะสมไม่ได้อีก จึงใช้วิธีทับศัพท์

(ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๙: (๕))

๔. การทับศัพท์

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๖๔๒ ได้ให้คำจำกัดความของ
คำว่า ทับศัพท์ ไว้ว่า

ทับศัพท์ ว. ที่รับเอาคำของภาษาหนึ่งมาใช้ในอีกภาษาหนึ่งโดยวิธีถ่ายเสียงและถอดอักษร เช่น เขียนทับศัพท์ แปลทับศัพท์. (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๖: ๕๒๐)

กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ การทับศัพท์หมายถึงการใช้ศัพท์จากภาษาเดิมแต่เขียนด้วยอักษรภาษาพื้นเมือง ในกรณีของประเทศไทยก็คือการใช้อักษรไทย ส่วนใหญ่การทับศัพท์ในภาษาไทยนั้นเป็นการทับศัพท์จากภาษาอังกฤษ ราชบัณฑิตยสถานได้เคยจัดทำหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษขึ้นเป็นอันดับแรก และได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๕ ต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและได้ประกาศใช้หลักเกณฑ์ใหม่เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๒

อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษนั้นอาจจะไม่เหมาะสมกับศัพท์ที่มาจากภาษาอื่น ๆ ราชบัณฑิตยสถานจึงได้มอบหมายให้คณะกรรมการปรับปรุงหลักเกณฑ์การทับศัพท์พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอื่น ๆ อีก โดยพิจารณาจัดทำเฉพาะภาษาต่างประเทศที่มีการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยในประเทศก่อน ในที่สุดจึงได้หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอื่น ๆ อีก ๘ ภาษา คือ ฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี สเปน รัสเซีย ญี่ปุ่น อาหรับ และมลายู และได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

ต่อมาราชบัณฑิตยสถานให้แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักเกณฑ์การทับศัพท์ ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๖ เพื่อปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์ทั้งหมดให้ทันสมัยและใช้ได้สะดวกตามความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการในปัจจุบัน

๕. หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ พ.ศ. ๒๕๓๒

หลักทั่วไปของหลักเกณฑ์การทับศัพท์ มีอยู่ ๕ ข้อ ซึ่งสรุปได้ว่า ให้ถอดอักษรในภาษาเดิมพอควรแก่การแสดงที่มาของรูปศัพท์ และให้เขียนในรูปที่อ่านได้สะดวกในภาษาไทย คำทับศัพท์ที่ใช้กันมานานจนถึงเป็นคำไทย และปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแล้วให้ใช้ต่อไป คำวิสามานยนามที่ใช้กันมานานแล้ว อาจใช้ต่อไปตามเดิม และศัพท์วิชาการที่ใช้เฉพาะกลุ่ม ไม่ใช่ศัพท์ทั่วไป

อาจเพิ่มหลักเกณฑ์ขึ้นตามความจำเป็น (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๓๕: ๑)

ในหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษนั้น ให้ถอดสะกดตามการออกเสียงในพจนานุกรมภาษาอังกฤษ โดยเทียบเสียงสระภาษาไทยตามตารางเทียบเสียงสระภาษาอังกฤษ และให้ถอดพยัญชนะเป็นพยัญชนะภาษาไทยตามหลักเกณฑ์ในตารางเทียบพยัญชนะภาษาอังกฤษ (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๓๕: ๓) เช่น

ตารางเทียบเสียงสระภาษาอังกฤษ

สระ	ใช้	ตัวอย่าง
a	แอ	badminton = แบดมินตัน
	อะ	aluminium = อะลูมิเนียม
	อา	Chicago = ชิคาโก
	เอ	Asia = เอเชีย
	ออ	football = ฟุตบอล

(ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๓๕: ๑๒)

ตารางเทียบเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษ

พยัญชนะ	พยัญชนะต้น		ตัวสะกดและตัวการันต์	
	ใช้	ตัวอย่าง	ใช้	ตัวอย่าง
b	บ	base = เบส	บ	Gibb = กิบบ์
c + a	ค	cat = แคต	ก	cubic = คิวบิก
o		cone = โคน		
u		Cuba = คิวบา		
r		crown = คราวน์		
l		Cleo = คลีโอ		
c + e	ช	cell = เซลล์	ช	Greece = กรีซ
i		cigar = ซิการ์		
y		cyclone = ไซโคลน		

(ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๓๕: ๑๙)

ส่วนการใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์นั้น การเขียนคำทับศัพท์ไม่ต้องใส่ เครื่องหมายวรรณยุกต์ ยกเว้นในกรณีที่มีเสียงซ้ำกับคำไทยจนทำให้เกิด ความสับสน อาจใส่เครื่องหมายวรรณยุกต์ได้ เช่น coke = ไค้ก coma = โคม่า (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๓๕: ๔)

ถึงแม้จะระบุให้ถอดสระตามการออกเสียงในพจนานุกรมภาษาอังกฤษ แต่ ก็มีได้กล่าวอย่างชัดเจนว่าให้ดูที่จุดใด ในส่วนของพยัญชนะนั้นก็กล่าวเพียงว่าให้ดู ตารางเทียบพยัญชนะภาษาอังกฤษที่กำหนดไว้ ผู้ทับศัพท์ส่วนใหญ่จึงใช้วิธีดู ตารางเทียบทั้งสระและพยัญชนะ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาการอ่านคำภาษาอังกฤษและ การเขียนคำด้วยอักษรไทย เพราะมีการเทียบรูปสระพยัญชนะในภาษาอังกฤษกับ รูปสระพยัญชนะไทยอย่างตรงตัว โดยไม่คำนึงถึงเสียงที่แท้จริง เช่น คำว่า label มีผู้ทับศัพท์ทั้ง ลาเบล (เทียบ a = สระอา และ e = สระเอ) และ เลเบล (เทียบ โกล้เคียงกับการออกเสียงจริงในภาษาอังกฤษ)

๖. หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษฉบับปรับปรุง

คณะกรรมการปรับปรุงหลักเกณฑ์การทับศัพท์ได้พิจารณาเห็นว่า ปัจจุบัน ภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้น มีการนำคำ ภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยเป็นจำนวนมาก ทั้งในภาษาพูดและภาษาเขียน จำนวนคนที่รู้ภาษาอังกฤษเพิ่มสูงขึ้น และโอกาสที่คนไทยจะได้ยินได้ฟังภาษา อังกฤษทั้งที่ผ่านตามสื่อต่าง ๆ และจากเจ้าของภาษาโดยตรงก็มากขึ้นด้วย เป็นผล ให้คนไทยมีแนวโน้มที่จะออกเสียงคำทับศัพท์ใกล้เคียงกับเสียงที่ได้ยินจากเจ้าของ ภาษาแทนที่จะออกเสียงตามตัวสะกดในภาษาไทย คณะกรรมการฯ จึงวางหลัก การเบื้องต้นไว้ว่า การทับศัพท์ควรยึดการออกเสียงเป็นหลัก เพื่อให้คำทับ ศัพท์อ่านออกเสียงได้ใกล้เคียงกับคำในภาษาอังกฤษ ในการจัดทำตาราง การเทียบเสียงสระและพยัญชนะ จึงใช้ตัวสัทอักษรเป็นตัวตั้งและกำหนดให้ ใช้ตัวอักษรไทยที่มีเสียงใกล้เคียงที่สุดเท่าที่จะทำได้

อย่างไรก็ตาม จุดมุ่งหมายของผู้ใช้คำทับศัพท์ส่วนใหญ่ นอกจากจะ ต้องการให้ออกเสียงได้ใกล้เคียงกับคำในภาษาเดิมแล้ว ยังต้องการรูปคำที่แสดงให้เห็น คำของคำในภาษาเดิมด้วย เช่น คำ bomb ในภาษาอังกฤษ อักษร b ท้ายคำ ไม่ออกเสียง แต่คำทับศัพท์มักใช้ว่า บอมบ์ เพื่อแสดงให้เห็นที่มาของศัพท์ ฉะนั้น

แม้ว่าการปรับปรุงหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษจะยึดการถ่ายเสียงเป็นสำคัญ แต่ก็ได้พยายามวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการถ่ายรูปคำเพื่อให้เห็นเค้าของคำเดิมเท่าที่จะทำได้ โดยไม่ทำให้การออกเสียงผิดเพี้ยนไปจากการออกเสียงในภาษาเดิมมากนัก

๗. สัทอักษรสากล

จากตารางเทียบเสียงสระและพยัญชนะในข้อ ๕ จะเห็นได้ว่า รูปตัวอักษรตัวเดียวกันอาจจะใช้แทนเสียงมากกว่า ๑ เสียงก็ได้ การที่ตัวอักษรไม่มีเสียงที่แน่นอนนี้เอง จึงเกิดความคิดขึ้นมาว่าน่าจะมีตัวอักษรสักชุดหนึ่งที่ปราศจากความกำกวม นั่นคือ อักษรตัวหนึ่งแทนเสียงเพียงเสียงเดียว โดยเรียกตัวอักษรนี้ว่า สัทอักษร (Phonetic Alphabet) ใน ค.ศ. ๑๖๑๗ Robert Robinson ได้คิดตัวอักษรให้สัมพันธ์กับการออกเสียงขึ้น ใน ค.ศ. ๑๖๕๗ Cave Beck ก็เขียนเรื่อง A Universal Character สำหรับให้ทุกชาติเขียนคำในภาษาของตน ในปี ค.ศ. ๑๖๖๘ Bishop John Wilkins ก็เสนอตัวอักษรนานาชาติ และใน ค.ศ. ๑๖๘๖ Francis Lodwick ก็เขียนเรื่อง "An Essay towards a Universal Alphabet" โดยกล่าวว่า เสียงหนึ่งควรใช้ตัวอักษรหนึ่ง แต่ละท่านที่ได้กล่าวนามมานี้ต่างก็ประดิษฐ์ตัวอักษรพิเศษของตนเองขึ้นมาทั้งสิ้น (อุดม วโรตมลิขิตติ ๒๕๔๑: ๙๙)

ใน ค.ศ. ๑๘๘๖ กลุ่มครูสอนภาษากลุ่มหนึ่งในประเทศฝรั่งเศสได้ก่อตั้งสมาคมครูขึ้นมาสมาคมหนึ่งชื่อว่า The Phonetic Teachers' Association สมาคมนี้นี้ก็มีความคิดว่าจะมีตัวอักษรสักชุดหนึ่งเพื่อใช้ถอดเสียงในภาษาได้อย่างไม่กำกวมเช่นกัน ใน ค.ศ. ๑๘๘๘ สมาคมนี้ได้เปลี่ยนเป็น International Phonetic Association ผลงานที่สำคัญของสมาคมนี้นี้ก็คือ การพัฒนาสัทอักษรขึ้น โดยใช้อักษรโรมันเป็นหลัก อักษรชุดนี้ก็คือ International Phonetic Alphabet (I.P.A.) หรือสัทอักษรสากล (ไอพีเอ)

นอกจากอักษรโรมันแล้ว สัทอักษรสากลก็ยังใช้อักษรกรีก และเครื่องหมายอื่น ๆ ประกอบด้วย จึงได้รับความนิยมไปทั่วโลก สัทอักษรดังกล่าวนี้ได้มีการดัดแปลงแก้ไขต่อมาอีกหลายปี จนเสร็จเรียบร้อยเมื่อ ค.ศ. ๑๙๙๖ ส่วนนักภาษาศาสตร์ชาวอเมริกันก็ได้นำสัทอักษรไปดัดแปลงเช่นกัน ระบบทั้งสองนี้จึงมีส่วนที่

แตกต่างกันไปบ้าง ถึงแม้ว่าพจนานุกรมภาษาอังกฤษหลายฉบับจะได้นำสัญลักษณ์
ไปใช้ แต่ก็ยังได้สร้างสัญลักษณ์พิเศษบางตัวขึ้นมาใช้เองอีกด้วย

๘. เสียง กับ หน่วยเสียง

เสียง (phone) หมายถึงเสียงที่มนุษย์ทำได้จริงเมื่อพูด กล่าวอีกอย่างหนึ่ง
ก็คือ เสียงที่เกิดขึ้นจริงในภาษาพูดของมนุษย์นั่นเอง ส่วน หน่วยเสียง (phoneme)
หมายถึงหน่วยที่เล็กที่สุดที่ทำให้คำมีความหมายต่างกันได้ เช่น ในคำไทยว่า "ปา"
"พา" "ตา" "ทา" "กา" "คา" "รา" "งา" สิ่งที่ทำให้คำทั้ง ๘ คำนี้มีความหมายต่าง
กันออกไปก็คือ "ป" "พ" "ต" "ท" "ก" "ค" "ร" "ง" เพราะฉะนั้น /ป/ /พ/ /ต/
/ท/ /ก/ /ค/ /ร/ /ง/ จึงถือว่าเป็นหน่วยเสียง ๘ หน่วยเสียงในภาษาไทย ในทาง
ภาษาศาสตร์ใช้เครื่องหมาย / / คร่อมสัญลักษณ์ไว้

อย่างไรก็ตามคนไทยมิได้ออกเสียง "หน่วยเสียง" ทั้ง ๘ นี้เหมือนกันเสมอไป
สิ่งที่ทำให้ "เสียง" ต่างกันออกไปนั้นมีอยู่ ๒ อย่าง คือ สถานการณ์ที่คาดได้ กับ
สถานการณ์ที่คาดไม่ได้

สถานการณ์ที่คาดได้คือสถานการณ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติของภาษา เช่น
/พ/ เมื่อเป็นพยัญชนะต้นในคำว่า "พา" ออกเสียงต่างจาก /พ/ เมื่อเป็นพยัญชนะ
ตัวสะกดในคำว่า "เสพ" โดยจะสังเกตได้ว่าเมื่อออกเสียงคำว่า "พ" ในคำว่า "พา"
นั้น มีกลุ่มลมตามออกมาจากปากด้วย แต่เมื่อออกเสียงคำว่า "พ" ในคำว่า "เสพ"
จะไม่มีกลุ่มลมตามออกมา เพราะฉะนั้น "หน่วยเสียง" /พ/ จึงสามารถออกเสียงได้
๒ อย่างตามแต่สถานการณ์ หรือออกได้ ๒ "เสียง" นั่นเอง

ส่วนสถานการณ์ที่คาดไม่ได้นั้นไปเป็นโดยอิสระ เช่น คนไทยอาจจะออก
เสียง /ร/ ต่าง ๆ กันออกไป บางคนกระดกลิ้นมาก บางคนกระดกลิ้นน้อย บางคน
ไม่กระดกลิ้นเลย ในกรณีของเสียง /ง/ เวลาที่เป็นหวัดคัดจมูก คนไทยอาจจะ
ออกเสียง /ง/ ได้ต่างจากยามเมื่อจมูกโล่ง เพราะลมออกทางจมูกได้ไม่สะดวก นี่
คือเสียงจริงที่ปรากฏในภาษาพูด ในทางภาษาศาสตร์จะใช้เครื่องหมาย []
คร่อมเสียงไว้

เสียง "พ" "ร" "ง" แบบต่าง ๆ ถือว่าเป็น "รูปร่างหน่วยเสียง" ของหน่วย
เสียง /พ/ /ร/ /ง/ นั่นเอง

จากข้อแตกต่างระหว่าง "เสียง" และ "หน่วยเสียง" ที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น น่าจะทำให้สรุปได้ว่า ตัวอักษรที่ปรากฏในภาษาเขียนนั้นเป็นตัวแทนของ "หน่วยเสียง" มิใช่ตัวแทนของ "เสียง" จริงที่ปรากฏ มิฉะนั้นแล้ว เราคงต้องหาสัญลักษณ์ มาเขียนแทนพยัญชนะต้นของคำว่า "งู" ๒ รูป คือรูปตอนเป็นหวัดคัดจุมุกกับรูป ตอนที่ยังมูกโล่ง แต่เราก็คงใช้ /ง/ เพียงตัวเดียวแทนเสียงทั้งสอง

ความเข้าใจเรื่อง "เสียง" และ "หน่วยเสียง" นี้ จะทำให้เข้าใจเรื่องการทับศัพท์ได้ดียิ่งขึ้น เพราะภาษาที่ต่างกันย่อมมีชุดของ "หน่วยเสียง" ที่ต่างกัน การนำสัญลักษณ์ซึ่งเป็นตัวแทนของ "หน่วยเสียง" ในภาษาหนึ่งไปแทนที่สัญลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของ "หน่วยเสียง" ของอีกภาษาหนึ่งย่อมต้องมีปัญหาเป็นธรรมดา

ข้อความต่อไปนี้จะไม่ใช้เครื่องหมาย / / หรือ [] นอกจากที่จำเป็น เท่านั้น

๙. สัทอักษรที่ใช้แทนเสียงภาษาอังกฤษ

ถึงแม้ว่าภาษาอังกฤษจะใช้อักษรโรมัน ๒๖ ตัว โดยถือว่าอักษร ๕ ตัว คือ a e i o u เป็นรูปสระ แต่เมื่อคำนึงถึงการออกเสียง ภาษาอังกฤษแบบบริติชมีเสียงสระ ๒๐ เสียง เสียงพยัญชนะ ๒๔ เสียง ส่วนภาษาอังกฤษแบบอเมริกันมีเสียงสระ ๑๖ เสียง ส่วนเสียงพยัญชนะมีเท่ากับภาษาอังกฤษแบบบริติช

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงสระ ตามที่ปรากฏใน Cambridge English Pronouncing Dictionary มีดังนี้คือ

หน่วยเสียงสระ (Vowel Phoneme)

	ภาษาอังกฤษแบบบริติช		ภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน
I	ดังในคำว่า 'pit'	I	ดังในคำว่า 'pit'
e	ดังในคำว่า 'pet'	e	ดังในคำว่า 'pet'
æ	ดังในคำว่า 'pat'	æ	ดังในคำว่า 'pat'
ʌ	ดังในคำว่า 'cut'	ʌ	ดังในคำว่า 'cut'
ɒ	ดังในคำว่า 'pot'	u	ดังในคำว่า 'put'
u	ดังในคำว่า 'put'	ə	ดังในคำว่า 'potato', 'America'
ə	ดังในคำว่า 'potato', 'upper'		

i: ตั้งในคำว่า 'key'
 a: ตั้งในคำว่า 'car'

 ɔ: ตั้งในคำว่า 'core'
 u: ตั้งในคำว่า 'coo'
 ɜ: ตั้งในคำว่า 'cur'
 eɪ ตั้งในคำว่า 'bay'

 aɪ ตั้งในคำว่า 'buy'
 ɔɪ ตั้งในคำว่า 'boy'
 ɒ ตั้งในคำว่า 'low'
 aʊ ตั้งในคำว่า 'how'
 ɪə ตั้งในคำว่า 'here'
 eə ตั้งในคำว่า 'there'
 uə ตั้งในคำว่า 'moor'

i: ตั้งในคำว่า 'key'
 a: ตั้งในคำว่า 'father'
 ɔ ตั้งในคำว่า 'caught'

 eɪ ตั้งในคำว่า 'bait'
 ɒ ตั้งในคำว่า 'boat'
 aʊ ตั้งในคำว่า 'house'
 aɪ ตั้งในคำว่า 'high'
 ɔɪ ตั้งในคำว่า 'boy'

 ɜ ตั้งในคำว่า 'mother'
 ɜ ตั้งในคำว่า 'bird'

หน่วยเสียงพยัญชนะ (Consonant Phoneme)

p ตั้งในคำว่า 'pea'
 t ตั้งในคำว่า 'tea'
 k ตั้งในคำว่า 'key'
 f ตั้งในคำว่า 'fat'
 θ ตั้งในคำว่า 'thin'
 s ตั้งในคำว่า 'sip'
 ʃ ตั้งในคำว่า 'ship'

 h ตั้งในคำว่า 'hat'

b ตั้งในคำว่า 'bee'
 d ตั้งในคำว่า 'do'
 g ตั้งในคำว่า 'go'
 v ตั้งในคำว่า 'vat'
 ð ตั้งในคำว่า 'that'
 z ตั้งในคำว่า 'zip'
 ʒ ตั้งในคำว่า
 'measure'

m	ตั้งในคำว่า 'map'	l	ตั้งในคำว่า 'led'
n	ตั้งในคำว่า 'nap'	r	ตั้งในคำว่า 'red'
ŋ	ตั้งในคำว่า 'hang'	j	ตั้งในคำว่า 'yet'
		w	ตั้งในคำว่า 'wet'
tʃ	ตั้งในคำว่า 'chin'		
		dʒ	ตั้งในคำว่า 'gin'

นอกจากนี้ยังมีเสียงที่เกิดจากสภาพแวดล้อมพิเศษอีก ๒ เสียง คือ

ɪ	ตั้งในคำว่า 'bottle'
ɛ	ตั้งในคำว่า 'better'

๑๑. สัญลักษณ์ที่ผู้ใช้ภาษาทั่วไปไม่คุ้นเคย

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า อักษรโรมัน ๒๖ ตัว A (a) ถึง Z (z) ไม่สามารถแสดงเสียงในภาษาต่าง ๆ ได้ครบ จึงต้องมีการคิดสัญลักษณ์ขึ้นมาแทนเสียงอย่างไม่กำกวมขึ้นมา ที่เรียกกันว่าสัทอักษรสากล หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่าไอพีเอ

สัทอักษรสากลนอกจากจะใช้อักษรโรมัน และอักษรกรีก แล้วก็ยังมีสัญลักษณ์พิเศษอีกหลายตัวที่ผู้ใช้ภาษาทั่วไปไม่คุ้นเคย ดังนี้

æ	"digraph" หรือ ทวิอักษร ในที่นี้คือ a กับ e เรียงต่อกัน แทนด้วยเสียงแอ
ʌ	"turned V" หรือ V กลับหัว แทนด้วยเสียงอะ
D	ตัว a กลับหลังหัน แทนด้วยเสียงออ
U	"omega" แทนด้วยเสียงอุ
ə	"schwa" แทนด้วยหลายเสียงตามสถานการณ์
ɔ	"open O" หรือ O เปิด แทนด้วยเสียงออ
ɜ:	แทนด้วยเสียงเออ
ɝ	"r-colored schwa" แทนด้วยเสียงเออร์
ɝ̃	"r-colored bird vowel" แทนด้วยเสียงเออร์
θ	"theta" แทนด้วย ฐ ธง
ð	"eth" แทนด้วย ด เด็ก เมื่อเป็นพยัญชนะต้น และ แทนด้วย ฐ ธง เมื่อเป็นพยัญชนะท้าย

- ʃ "esh" แทนด้วย ช ช้าง
- ʒ "tailed z" หรือ z มีหาง แทนด้วย ช ช้าง
- ŋ "tailed n" หรือ n มีหาง แทนด้วย งู
- l "syllabic l" หรือ l ที่มีเสียงสระร่วม แทนด้วย เ ล
- ɾ "flapped t" หรือ t ซึ่งมีเสียงสั้นกระทบ แทนด้วย ต เต่า
หรือ ท ทหาร
- tʃ แทนด้วย ช ช้าง
- dʒ แทนด้วย จ จาน

การแทนเสียงเหล่านี้ด้วยอักษรไทยเป็นไปโดยอนุโลมเท่านั้น เพราะไม่อาจ
จะหาเสียงใดในภาษาไทยที่เท่าเทียมได้ คณะกรรมการฯ แอบตั้งชื่อเล่นให้
สัญลักษณ์บางตัวว่า "ไช้ต้ม" (θ) "นกฮูก" (ō) "ม้าน้ำ" (ʒ) และ "ถั่วอก" (ʃ)

๑๑. การเน้นกับเสียงสระ

หลักเกณฑ์การทับศัพท์แบบเดิมมิได้กล่าวถึงเรื่องการเน้นในพยางค์ แต่ในหลัก
เกณฑ์ใหม่คณะกรรมการฯ คำนึงถึงเรื่องนี้ด้วย เพราะการเน้นในภาษาอังกฤษทำให้
เสียงสระและพยัญชนะเปลี่ยนไป

การเน้น (stress) หมายถึงการออกเสียงพยางค์หรือคำที่ใช้พลังมากกว่า
พยางค์หรือคำอื่นในถ้อยคำที่พูด เสียงที่เน้นนี้จะดังกว่า สูงกว่า หรือยาวกว่าเสียง
อื่น ในคำแต่ละคำจะมีการเน้นพยางค์ไม่เท่ากัน เช่น คำว่า import เมื่อเป็นคำนาม
จะเน้นที่พยางค์แรก ถ้าเป็นคำกริยาจะเน้นที่พยางค์หลัง (Richards and Schmidt,
2002: 516)

ในพจนานุกรมภาษาอังกฤษจะใช้สัญลักษณ์ ¹ กำกับไว้หน้าพยางค์ ดังนี้
import (n) ¹Im.pɔ:t = อิมพอร์ต import (v) Im.¹pɔ:t = อิมพอร์ต ในกรณีนี้คำ
ทับศัพท์ไม่ต่างกัน แต่ในบางกรณีเสียงสระจะเปลี่ยนไป เช่น present (n) ¹prez.^ə
nt = เพรสเซนต์ present (v) pri.¹zent = พริเซนต์ ในกรณีนี้ถ้าไม่คำนึงถึงเรื่อง
การเน้นจะได้คำทับศัพท์ที่ไม่ถูกต้อง สัญลักษณ์ที่ใช้มีรูปร่างคล้ายตัว e กลับหัว
๑ เรียกว่า schwa (ชวา) เสียงสระในพยางค์ที่ไม่เน้นจะออกเสียงเบา ๆ อยู่ใน
ลำคอ ซึ่งคนไทยมักจะฟังเสียงนี้ไม่ถนัด

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างการใช้อักษรไทยแทนเสียงขวา ๖ แบบ ตามที่คณะกรรมการฯ ได้เสนอแนะไว้ ดังนี้

๑. หาก "ขวา" ปรากฏขึ้นในพยางค์แรกที่ไม่มียัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย ให้แทนด้วย "อ" เช่น

alone อ¹louk = อโลน

เครื่องหมาย ¹ วางไว้หน้าพยางค์เน้น ซึ่งได้แก่พยางค์ที่ ๒ ในหลักเกณฑ์เดิมที่ไม่คำนึงถึงการเน้นจะทับศัพท์ว่า "อะโลน" เปลี่ยนแบบคำว่า aluminium = อะลูมิเนียม ดังในข้อ ๕

๒. หาก "ขวา" ปรากฏขึ้นในพยางค์แรกที่ไม่มียัญชนะต้นแต่มีพยัญชนะท้าย ให้แทนด้วยไม้หันอากาศ เช่น

obtain อ¹b⁰tein = อับเทน

เครื่องหมาย ¹ วางไว้หน้าพยางค์เน้น ซึ่งได้แก่พยางค์ที่ ๒ สัญลักษณ์ ^๐ นั้นคนไทยอาจจะเคยชินกับการถอดเป็นสระออหรือสระเอาะ จึงทับศัพท์เป็น "ออปเทน" ซึ่งไม่ใช่เสียงที่ถูกต้อง แต่เป็นการถอดตามตัวเขียน

๓. หาก "ขวา" ปรากฏขึ้นในพยางค์ที่มีพยัญชนะต้นแต่ไม่มีพยัญชนะท้าย ให้แทนด้วยสระอะ เช่น

cadet ka⁰det = คะเด็ต

๔. หาก "ขวา" ปรากฏขึ้นในพยางค์ที่มีทั้งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย ให้แทนด้วยไม้หันอากาศ เช่น

contain kən⁰tein = คันเทน

เครื่องหมาย ¹ วางไว้หน้าพยางค์เน้น ซึ่งได้แก่พยางค์ที่ ๒ สัญลักษณ์ ^๐ นั้นคนไทยอาจจะเคยชินกับการถอดเป็นสระออหรือสระเอาะ เช่นเดียวกับข้อ ๒ จึงถอดเป็น "คอนเทน" ซึ่งไม่ใช่เสียงที่ถูกต้อง แต่เป็นการถอดตามตัวเขียน

๕. หาก "ขวา" ปรากฏขึ้นในพยางค์ท้ายที่ไม่มีพยัญชนะท้าย ให้แทนด้วยสระอา เช่น

America อ¹mer.i.ka = อเมริกา

เสียงขวาข้างท้ายนี้เป็นเสียงเบา แต่ภาษาไทยจะเน้นที่พยางค์ท้าย จึงอนุโลมให้ใช้เสียงสระอาตามตัวเขียน

๖. หาก "ชวา" ปรากฏขึ้นในพยางค์ท้ายที่มีพยัญชนะท้าย ให้แทนด้วยสระ
เออะ (เปลี่ยนรูป) หรือไม้หันอากาศ เช่น

station 'teɪʃən = สเตชัน, สเตชั่น

เครื่องหมาย ¹ วางไว้หน้าพยางค์เน้น ซึ่งได้แก่พยางค์แรก พยางค์ท้ายที่
ไม่เน้นมีเสียงคล้ายสระเออะ แต่ไม่หนักเท่าสระเออะ หลักเกณฑ์เดิมกำหนดให้ใช้
เสียงอัน ดังในคำว่า lotion = โลชั่น จึงอนุโลมให้ใช้ได้ทั้ง ๒ แบบ

นอกจากเสียงชวาแล้ว ยังมีเสียงอยู่อีก ๔ เสียงในภาษาอังกฤษที่ทับศัพท์
เป็นภาษาไทยได้ยากมากหรือแทบไม่ได้เลย นั่นก็คือ เสียงที่แทนด้วยสัญลักษณ์ |
t̩ ɜ̩ และ ɝ̩

สัญลักษณ์ | คือ | ซึ่งมีขีดกำกับข้างใต้ มีความหมายว่าเป็น | ซึ่งมี
ลักษณะเป็นแกนของพยางค์ กล่าวอย่างง่าย ๆ ก็คือ มีลักษณะเหมือนกับมีเสียง
สระบนอยู่ด้วย ในภาษาไทยไม่มีเสียงนี้ ส่วนในภาษาอังกฤษ คือเสียงที่ปรากฏใน
พยางค์หลังของคำว่า little 'lɪt.l̩| ซึ่งเป็นเสียงอู้อ้อยอยู่ในลำคอ สัญลักษณ์ t̩ นอกจากนี้
จะเป็นเสียงพยัญชนะท้ายของพยางค์แรกนี้แล้ว ก็ยังส่งเสียงเชื่อมต่อไปเป็น
พยัญชนะต้นของพยางค์ต่อไปด้วย ในภาษาไทยนั้นพยางค์แต่ละพยางค์ต้องขึ้น
ต้นด้วยพยัญชนะ คำนี้จึงทับศัพท์ได้ว่า "ลิตเติล" ส่วนคนที่ได้ยินเสียงพยัญชนะต้น
ของพยางค์หลังเหมือนเสียง ท ทหาร มากกว่า ต เต่า ก็อาจจะทับศัพท์ว่า "ลิตเทิล"

สัญลักษณ์ t̩ คือ t̩ ซึ่งมีเครื่องหมายเหมือนกับหัวลูกศรปักลง กำกับอยู่
ข้างใต้ เป็นวิธีการออกเสียงของภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันที่มีการสะบัดลิ้น ดัง
ในคำว่า "better" 'bet̩.t̩ เสียง t̩ ต่างจากเสียง ท ทหาร และ ต เต่า ส่วน
สัญลักษณ์ ɜ̩ นั้น เรียกว่า "r-colored schwa" เป็นเสียงอู้อ้อยในลำคอซึ่งมีอิทธิพล
ของเสียง r อยู่ด้วย จึงอนุโลมให้ทับศัพท์เป็น "เบ็ตเตอร์" และเช่นเดียวกับกรณี
ของ t̩ ในคำว่า "little" สำหรับคนที่ได้ยินเพียงพยัญชนะต้นของพยางค์หลังของคำว่า
"better" ว่าเหมือนกับ ท ทหาร มากกว่า ต เต่า ก็อาจจะทับศัพท์ว่า "เบ็ตเทอร์"

สัญลักษณ์ ɝ̩ มีรูปร่างคล้ายกับเลข 3 มีปีก เรียกว่า "r-colored bird
vowel" แปลตรงตัวได้ว่า สระที่ใช้แทนเสียงตอนออกเสียงคำว่า "bird" ซึ่งมีอิทธิ
พลของเสียง r อยู่ด้วย นี่คือนิยามของภาษาอังกฤษสำเนียงอเมริกันยามเมื่อออกเสียงคำว่า

"bird" bɜ:d นั้นเอง เสียงนี้ก็ต้องอนุโลมให้ใช้เสียงสระเออแทน จึงทับศัพท์ได้ว่า "เบิร์ด"

จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าฝรั่งจะออกเสียงอู้อี้ (ตามหูไทย) เพียงใด เมื่อจะทับศัพท์เราก็ต้องพยายามหาพยัญชนะและสระมาเป็นตัวแทนให้ได้ครบตามอักษรวิธีไทย ถึงแม้ว่าเมื่ออ่านตามภาษาไทยแล้วจะไม่เหมือนกับเสียงเดิมเลยก็ตาม ทั้งนี้เพราะคำทับศัพท์คือรูปการเขียน ซึ่งเป็นตัวแทนเท่านั้น ไม่ใช่คำบอกเสียงอ่าน เปรียบเทียบกับคำว่า "น้ำ" ในภาษาไทย ที่ไม่มีใครออกเสียงว่า "น้ำ" อย่างสั้น ๆ ตามตัวเขียน มีแต่ออกเสียงยาวเป็น "น้ำม" ทั้งสิ้น

ข้อเสนอนี้มีทั้งผู้เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยเพราะความเคยชินในหลักเกณฑ์เดิมที่ใช้รูปเป็นหลัก

๑๒. การเน้นกับเสียงพยัญชนะ

ในข้อ ๑๑ ได้กล่าวไว้แล้วว่า การทับศัพท์คำบางคำขึ้นอยู่กับหูของคนไทย ว่าได้เสียงอย่างไร เช่น คำว่า little อาจจะเป็น "ลิตเติล" หรือ "ลิตเทิล" better อาจจะเป็น เบ็ตเตอร์ หรือ "เบ็ตเทอร์"

เรื่องนี้ขึ้นอยู่กับการเน้นในพยางค์ที่มีผลต่อเสียงพยัญชนะ p t k l

ในภาษาอังกฤษ p t k ถือว่าเป็น ๓ หน่วยเสียง แต่ ๓ หน่วยเสียงนี้ล้วนมีรูปย่อยหน่วยเสียง ที่ขึ้นอยู่กับเสียงแวดล้อมที่ต่างกัน ดังนี้

๑. เมื่อ p t k เป็นพยัญชนะต้นของพยางค์เน้นจะมีเสียงพ่นลม คล้ายกับเสียง พ ท ค ในภาษาไทย เช่น pill piɪ = พิล till tiɪ = ทิล kill kiɪ = คิล

๒. เมื่อ p t k ตามหลังเสียง s จะไม่มีเสียงพ่นลม คล้ายกับเสียง ป ต ก ในภาษาไทย เช่น spill = spiɪ สปีด still stiɪ = สติล skill skiɪ = สกิล

๓. เมื่อ p t k เป็นพยัญชนะต้นของพยางค์ที่ไม่เน้น เสียงพ่นลมจะลดลง แต่ไม่หายไป โดยสิ้นเชิงเหมือนกับเสียง ป ต ก ในภาษาไทย จึงเป็นเหตุให้มีข้อถกเถียงกันว่า ควรจะทับศัพท์ด้วย พ ท ค หรือ ป ต ก เช่น internet ¹in.tə.net อาจจะเป็น "อินเทอร์เน็ต" หรือ "อินเตอร์เน็ต" คณะกรรมการบัญญัติศัพท์คอมพิวเตอร์ได้เลือกใช้คำ "อินเทอร์เน็ต"

๔. เมื่อ t มีลักษณะเป็นเสียงระเบิดสั้น นั่นคือลั่นยกขึ้นไปแตะเพดานปากอย่างรวดเร็ว เป็นเสียงที่เกิดขึ้นในภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน เช่น better 'bet̩.ə city 'sɪ.t̩.i dirty 'dɜː.t̩.i เสียงนี้ไม่เหมือนกับเสียง ท หรือ ต แต่ก็อนุโลมใช้ทั้ง ๒ ตัว แล้วแต่การได้ยินเป็น เบ็ตเตอร์/เบ็ตเทอร์ จิตี/จิติ เดอร์ตี/เดอร์ตี

ขอให้สังเกตว่าตัวอักษร p t k ช้างต้นไม่ต่างกัน แต่การออกเสียงต่างกัน ความแตกต่างระหว่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษก็คือ ในขณะที่ภาษาอังกฤษมี ๓ หน่วยเสียง คือ p t k แต่ในภาษาไทยมี ๖ หน่วยเสียง คือ พ ท ค ป ต ก

๕. เมื่อ l มีลักษณะเป็นแกนของพยางค์ เสียงนี้ไม่ใช่ ล แต่กลายเป็นพยางค์ที่มีสระอะ + ล โดยสระอะเปลี่ยนรูปเป็น ะ ตัวอย่างเช่น little 'lit.l̩ = ลิตเติล/ลิตเทิล apple 'æp.l̩ = แอปเปิล/แอปเพิล

ขอให้สังเกตว่าหลักนี้ไม่ปรากฏอยู่ในหลักเกณฑ์เดิม

๑๓. รูป th ที่มีไซ ท เสมอไป

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ พ.ศ. ๒๕๓๒ กำหนดให้ถอด th เป็น ท ไม่ว่า th นั้นจะปรากฏเป็นพยัญชนะต้นหรือพยัญชนะท้าย ดังตัวอย่างที่ให้ไว้คือ

thorium = ทอเรียม

zenith = เซนิต

หลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ปฏิบัติได้ง่าย เพียงแต่เห็นตัวเขียนก็สามารถถอดออกมาได้ทันที แต่ในความเป็นจริง th ที่เห็นในตัวเขียนภาษาอังกฤษนั้น หาได้ออกเสียงเหมือน ท ทหาร ทุกตัวไม่ นี่คือเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ คณะกรรมการปรับปรุงหลักเกณฑ์การทับศัพท์ ราชบัณฑิตยสถาน เสนอทางเลือกใหม่ให้ทับศัพท์โดยการถอดจากเสียงไม่ใช่จากตัวเขียน แต่อาจจะมีการรักษารูปไว้ได้บ้างในบางกรณี

ดังได้กล่าวไว้แล้วว่าพจนานุกรมส่วนใหญ่ได้นำสัญลักษณ์ไอพีเอมากำหนดเสียงอ่าน บางฉบับก็ได้นำมาดัดแปลงบ้าง สัญลักษณ์ไอพีเอ นอกจากจะใช้อักษรโรมันแทนเสียงแล้ว ยังได้ใช้สัญลักษณ์อื่น ๆ อีก ในกรณีของ th นั้น เมื่อคำนึงถึงเสียงอ่านก็มีสัญลักษณ์แทนเสียงต่างกันไป ๒ ตัว คือ θ กับ ð

เสียง θ นี้คล้ายกับเสียง ท แต่มีลมเสียดแทรกออกมาด้วย ถึงแม้ว่า ท ทหารกับ ธ ธง ในภาษาไทยจะออกเสียงเหมือนกัน แต่คณะกรรมการฯ ก็ขอเสนอให้

ใช้ ธ ธงแทนเสียงนี้ เพื่อให้แตกต่างจากตัว t ซึ่งออกเสียงคล้ายกับเสียง ท ดังจะเปรียบเทียบให้ดูดังนี้

tin	ออกเสียง	tin	ถอดเป็น	ทิน
thin	ออกเสียง	θin	ถอดเป็น	ธิน
health	ออกเสียง	helθ	ถอดเป็น	เฮลธ์

ส่วนเสียง ธิ คล้ายกับเสียง ด แต่มีลมเสียดแทรกออกมาด้วย จึงอนุโลมใช้ ด เด็ก แทนเสียงพยัญชนะต้น ส่วนพยัญชนะท้ายให้ใช้ ธ ธง แทน เพื่อให้แตกต่างจากตัว t ตัวอย่างเช่น

then	ออกเสียง	ðen	ถอดเป็น	เด็น
smooth	ออกเสียง	smu:ð	ถอดเป็น	สมูธ

จะเห็นได้ว่า th ถ้าไม่ดูสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงจะไม่ทราบว่า อ่านไม่เหมือนกัน

๑๔. ปัญหาของ j กับ t

คำว่า YouTube เป็นชื่อเฉพาะที่ตั้งขึ้นโดยไม่ต้องคำนึงถึงรูปแบบไวยากรณ์ คำนี้ประกอบด้วยคำว่า You กับ Tube สื่อมวลชนส่วนใหญ่เขียนว่า "ยูทิวบ์" ผู้ใช้ภาษาบางคนก็เรียกว่า "ยูทูป" เพราะออกเสียงง่ายกว่าแม่เกอวที่ตามมาด้วย บ ไบไม่

Cambridge English Pronouncing Dictionary ให้เสียงอ่านของคำทั้งสองไว้ดังนี้

you	ju:
tube	สำเนียงอังกฤษ ออกเสียง tju:b หรือ tʃu:b
tube	สำเนียงอเมริกัน ออกเสียง tu:b หรือ tju:b

สัญลักษณ์ u: พอดีกับเสียงสระอุในภาษาไทย ส่วน ju: เมื่ออยู่ต้นคำ พอดีกับเสียง "ยู" ในภาษาไทย เช่น You ทับศัพท์ว่า "ยู" uniform ทับศัพท์ว่า "ยูนิฟอร์ม" แต่เมื่อ ju: อยู่ตามหลังเสียงพยัญชนะ ก็กลายเป็นเสียงอุ หรือเสียงอิว

คำว่า tube เมื่อออกตามสำเนียงอเมริกันจึงทับศัพท์เป็น "ทูป" (คำนี้เวลาออกเสียงคนไทยมักชอบเติมเสียงวรรณยุกต์ตรีให้กลายเป็น "ทูป") หรือ "ทิวบ์" แต่

สำเนียงอังกฤษ ออกได้ ๒ แบบ คือ tju:b กับ tʃu:b การออกเสียงแบบแรกทับศัพท์ได้ ๒ แบบเช่นเดียวกับสำเนียงอเมริกันคือ "จูบ" หรือ "ทิวบ์" แต่ถ้าออกเสียงว่า tʃu:b จะทับศัพท์เป็น "จูบ" (ถ้าออกเสียงตรีก็จะกลายเป็น "จูบ") ทั้งนี้เพราะเสียง tʃ เป็นเสียงเสียดแทรกที่ไม่ตรงกับเสียงใดในภาษาไทย แต่เสียงที่ใกล้เคียงที่สุดคือ ช จึงใช้ ช ข้าง เป็นตัวแทน

โดยสรุปคำว่า YouTube สามารถทับศัพท์ได้ถึง ๓ แบบ คือ "ยูจูบ" "ยูทิวบ์" และ "ยูจูบ" แล้วแต่ว่าใครจะชอบแบบไหน คำนี้แต่เดิมมาใช้หลัก Siamization เขียนเป็น "ยูจูบ" หมายถึง "หลอดสำหรับของไหลเช่นนมหรือไอศกรีม เป็นต้นให้ผ่านเข้าไป" (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๖: ๓๑๘)

คำว่า jam ก็เป็นอีกคำหนึ่งที่ถกเถียงกันว่าเขียนอย่างไรระหว่าง "แยม" กับ "แจม"

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ เก็บคำไว้ว่า

แยม น. อาหารมีรสหวาน ทำโดยการเคี้ยวผลไม้กับน้ำตาลจนข้น มักใช้ทาขนมปัง

(อ. jam) (ราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๖: ๙๑๗)

นั่นคือ คำว่า "แยม" ในภาษาไทยมาจากคำว่า jam ในภาษาอังกฤษ Cambridge English Pronouncing Dictionary ให้เสียงของคำนี้ไว้ว่า jam dʒæm

สัญลักษณ์ ʒ พอดีจะเทียบได้กับเสียงแอในภาษาไทย ส่วนสัญลักษณ์ dʒ ใช้แทนเสียงกักเสียดแทรก ก้อง หมายความว่า เป็นเสียงที่ปล่อยให้ลมหยุดอยู่ในปากก่อนแล้วจึงปล่อยให้เสียดแทรกออกมา ในเวลาเดียวกันเส้นเสียงก็ต้องสั่นด้วย เป็นเสียงที่ไม่มีในภาษาไทย ถ้าจะให้เทียบกับเสียงที่ใกล้เคียงที่สุดก็คือ "เสียง จ ผสมกับ ย" ดังนั้นคำว่า "jam" จึงไม่ใช่ทั้ง "แจม" และ "แยม" แต่คนไทยก็ต้องเลือกเอาเสียงใดเสียงหนึ่งที่ออกได้สะดวก ในยุคแรกที่รับคำนี้เข้ามา คนไทยได้ใช้วิธี Siamization เลือกใช้เสียง ย เป็น "แยม"

คำที่ออกเสียงในทำนองนี้ยังมีอีกหลายคำ ที่เก็บไว้ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้วยังมีอีก เช่น

ยีน น. ผ้าฝ้ายเนื้อหนาหยาบ มักย้อมสีน้ำเงิน (อ. jean)

แย็บ ก. ชกออกไปตรง ๆ และชักหมัดกลับโดยเร็ว; (ปาก) โดยปริยายหมายความว่า ความว่า ลองเชิง, หยั่งดูท่าที (อ. jab)

คำที่ไม่ได้เก็บไว้ก็ยังมีอีกหลายคำ เช่น ยอห์น (John) โยเซฟ (Joseph) ยูปีเตอร์ (Jupiter) ฯลฯ คำประเภทนี้มักจะอยู่ในเอกสารเก่า แต่ที่ยังใช้กันอยู่ก็มี เช่น เยลลี่ (jelly)

ในปัจจุบันนี้ เรามักจะเลือกใช้เสียง ๑ แทน จึงมีคำอย่าง เช่น จอห์น (John) โจเซฟ (Joseph) จูปีเตอร์ (Jupiter) เจมส์ (James) เจน (Jane) แจ๊ส (jazz) เจ็ต (jet) จิกซอว์ (jigsaw) จิม (Jim) โจนัส (Jonas) โจนส์ (Jones) จอย (Joy) จูน (June) จัสติน (Justin) ฯลฯ

ที่น่าสนใจก็คือคำว่า jam ในวลีว่า jam session อันหมายถึงโอกาสที่นักดนตรีแจ๊สหรือร็อกมารวมกันเล่นดนตรีอย่างไม่เป็นทางการ หรือบังเอิญมาเล่นดนตรีด้วยกันนั้น คนไทยก็ทับศัพท์ออกมาเป็น “แจม” ไม่ใช่ “แยม” แล้วก็ใช้ในความหมายว่า “ขอเข้ามาช่วยด้วย” ในโอกาสอื่น ๆ ด้วย

ด้วยเสียงผสมที่คล้ายกับ ๑ + ย คำทับศัพท์จึงกลายมาเป็น ๑ บ้าง ย บ้าง ตามกาลสมัย แต่คำที่คนไทยจะไม่ใช้ ย เป็นตัวแทนเลยก็คือคำว่า “jet” ด้วยหลักการหลีกเลี่ยงคำต้องห้าม (taboo)

๑๕. ปัญหาของอักษรสูงกับอักษรต่ำ

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ พ.ศ. ๒๕๓๒ กำหนดให้ใช้อักษรต่ำ เป็นพยัญชนะต้นในคำทับศัพท์ เช่น

cat	=	แคต	ไม่ใช่	แชต
Chicago	=	ชิคาโก	ไม่ใช่	จิกาโก
trombone	=	ทรอมโบน	ไม่ใช่	ถรอมโบน
parabola	=	พาราโบลา	ไม่ใช่	ผาราโบลา
phosphorous	=	ฟอสฟอรัส	ไม่ใช่	ฝอสฝอรัส
silicon	=	ซิลิคอน	ไม่ใช่	ลิลิคอน

ถึงแม้ว่าจะไม่มีคำอธิบายโดยตรง แต่ก็พอจะเข้าใจได้ว่า อักษรสูงทำให้ พยางค์มีเสียงวรรณยุกต์จัตวาหรือเอกติดมาด้วยในทันที การใช้อักษรต่ำแม้ว่าจะมี เสียงวรรณยุกต์ติดมาด้วยแต่ก็ยังมีโอกาสเป็นเสียงสามัญได้บ้างเมื่อเป็นคำเป็น จึง นับว่าเป็นกลางมากกว่า

อย่างไรก็ตาม มีอักษรสูงอยู่ตัวหนึ่งซึ่งมีโอกาสจะเป็นพยัญชนะต้นได้ นั่นก็คือ ส เสือ โดยมีข้อแม้ว่าจะต้องนำหน้าอักษรตัวอื่นอีกตัวหนึ่งโดยไม่มีสระเข้ามาแทรก ในทำนองเดียวกันกับอักษรนำในภาษาไทย แต่ไม่ต้องอ่านแบบอักษรนำ เช่น

school	=	สกูล
spore	=	สปอ
strip	=	สตริป
Sweden	=	สวีเดน

คำว่า "สวีเดน" นี้อ่านแบบเคียงกันมาเป็น "สะ-วี-เดน" ไม่ใช่ นำกันมาเป็น "สะ-หวิ-เดน" พยางค์แรกออกเสียงเพียงครึ่งเสียง ส่วนพยางค์ที่ ๒ เสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสามัญไม่ใช่เสียงจัตวา

คำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษในทำนองนี้ก็ยังมีอีกหลายคำ ที่เก็บไว้ใน พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็มี เช่น

muslin	=	มัสลิน (อ่านว่า มัด-สะ-ลิน ไม่ใช่ มัด-สะ-หลิน)
snooker	=	สนูเกอร์ (อ่านว่า สะ-นุก ไม่ใช่ สะ-หนุก)
slang	=	สแลง (อ่านว่า สะ-แลง ไม่ใช่ สะ-หลง)
switch	=	สวิตช์ (อ่านว่า สะ-วิต ไม่ใช่ สะ-หวิด)
smile	=	สไมล์/สมายล์ (อ่านว่า สะ-มาย ไม่ใช่ สะ-หมาย)
Smith	=	สมิท (อ่านว่า สะ-มิด ไม่ใช่ สะ-หมิด)
swing	=	สวิง (อ่านว่า สะ-วิง ไม่ใช่ สะ-หวิง)

วิธีเขียนและอ่านคำที่มาจากภาษาต่างประเทศในลักษณะนี้ก็มิได้จำกัดอยู่ แต่เฉพาะคำที่มาจากภาษาอังกฤษเท่านั้น คำที่มาจากภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ที่ไม่มีระบบเสียงวรรณยุกต์ก็เป็นเช่นนี้ เช่น

มัลยิด อ่านว่า มัด-สะ-ยิด

มุสลิม อ่านว่า มุด-สะ-ลิม

สมันต์ อ่านว่า สะ-มัน (เทียบกับคำไทย สมัน อ่านว่า สะหมัน)

หน้าที่ยีกอย่างหนึ่งของ ส เสือ ก็คือ เป็นตัวสะกดและตัวการันต์ได้ด้วย เช่น

Lagos = ลากอส

Pittsburgh = พิตส์เบิร์ก

นอกจากนี้ยังสามารถเป็นพยัญชนะต้นของคำว่า son ที่อยู่ท้ายชื่อ เช่น

Johnson = จอห์นสัน

และใช้แทน 's ได้ด้วย เช่น

King's Cup = คิงส์คัพ

ส่วน ซ โซ นอกจากจะเป็นพยัญชนะต้นได้ดังในคำว่า silicon ที่ถอดเป็น

"ซิลิคอน" แล้วก็ยังใช้แทนอักษรตัวอื่น ๆ ได้อีก เช่น

แทน c + e

cell = เซลล์

Greece = กรีซ

แทน x เมื่อเป็นพยัญชนะต้น

Xenon = ซีนอน

เมื่อ x ปรากฏกลางคำ และท้ายคำ ให้ถอดเป็น กข

Oxford = ออกซฟอร์ด

Onyx = โอนิกซ์

แทน z

zone = โซน

Vaduz = วาดุซ

ที่กล่าวมาข้างต้นนี้คือหน้าที่ของ ส เสือ และ ซ โซ ตามหลักเกณฑ์การทับ

ศัพท์แบบเดิมที่ถือรูปเป็นหลัก

ในหลักเกณฑ์การทับศัพท์แบบใหม่เสนอให้ถือเสียงเป็นหลัก จึงมีข้อแตกต่าง
ที่สมควรกล่าวถึงดังต่อไปนี้

เสียงในภาษาอังกฤษที่เคยแทนด้วย *s* เสียง หรือ *z* ไซ้ นั้น แท้ที่จริงมีการออกเสียงต่างกันไป ดังนี้

s เสียงคล้ายกับ *s*/*ซ* มากที่สุด จึงถอดเป็น *s* เสียง และ *z* ไซ้ ตามเกณฑ์เดิม คือ เมื่อเป็นพยัญชนะต้นให้ถอดเป็น *z* ไซ้ เมื่อเป็นพยัญชนะท้ายหรือตัวการันต์ให้ใช้ *s* เสียง เช่น

soon su:n = ชูน

Doris do:ris = ดอริส

Rice rais = ไรส์

ขอให้สังเกตว่า เราไม่คำนึงถึงตัวเขียน *ce* อีกต่อไป แต่คำนึงถึงเสียงของคำนี้

z เสียงคล้ายกับ *s* แต่มีลมเสียดแทรกออกมา และเส้นเสียงสั่น ซึ่งไม่ตรงกับเสียงใดในภาษาไทยเลย จึงอนุโลมให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกับเสียง *s* เช่น

zip zip = ซิป

quiz kwiz = คิวิส

buzz baz = บั๊ส หรือ บั๊สส์

ในกรณีที่ต้องการรักษารูปไว้ด้วย คำว่า *buzz* อาจจะถูกถอดเป็น "บั๊สส์" ได้ อย่างไรก็ตาม คำทับศัพท์อาจจะตรงกับคำไทยซึ่งทำให้สับสนได้ เช่น *snooker* เมื่อทับศัพท์เป็น "สนูกเกอร์" ก็อาจจะมีผู้อ่านพยางค์แรกว่า "สะ-หนุก" เหมือนกับคำว่า "สนูกสนาน"

swing เมื่อทับศัพท์เป็น "สวิง" ก็อาจจะมีผู้อ่านว่า "สะ-หวิง" ดังในคำว่า "สวิงสวาย" หรือ "สวิงซ้อนปลา"

เพื่อแก้ปัญหานี้จึงอนุโลมให้ใช้ *z* ไซ้ แทน *s* เสียง ได้ ในกรณีที่ผู้ทับศัพท์ไม่ต้องการใช้ *s* เสียง เช่น

swing อาจทับศัพท์เป็น "ซวิง" ได้ถ้าต้องการ ถึงแม้ว่าในภาษาไทยจะไม่เคยมีการใช้อักษรต่ำเป็นอักษรนำก็ตาม ตัวอย่าง เช่น

"อระอัย" มี อ อ่าง ซึ่งเป็นอักษรกลางเป็นอักษรนำ อ่านว่า "อะ-หระอัย" ไม่ใช่ "อะ-ระอัย"

"ขนม" มี ข ไซ้ ซึ่งเป็นอักษรสูงเป็นอักษรนำ อ่านว่า "อะ-ขนม" ไม่ใช่ "อะ-นม"

อักษรต่ำบางตัวมีโอกาสนำหน้าพยัญชนะอื่นบ้างเช่นกัน แต่ไม่เคยอ่านแบบอักษรนำ เช่น

คติ อ่านว่า "คะ-ติ" ไม่ใช่ "คะ-ตี"
 ชุ่ม อ่านว่า "ชะ-จุ่ม" ไม่ใช่ "ชะ-จุ่ม"
 ทหาร อ่านว่า "ทะ-ห่าน" ไม่ใช่ "ทะ-ฮ่าน"
 มหา อ่านว่า "มะ-หา" ไม่ใช่ "มะ-ฮา"
 ลหุ อ่านว่า "ละ-หุ" ไม่ใช่ "ละ-ฮุ"
 วคิน อ่านว่า "วะ-ลีน" ไม่ใช่ "วะ-ชิน"

ส่วน ข ไซ ไม่เคยนำหน้าพยัญชนะอื่นดังตัวอย่างข้างต้นนี้เลย

มีผู้เสนอว่า อีกวิธีหนึ่งที่จะป้องกันมิให้รูปซ้ำกับคำไทยก็คือการเติมสระอะ แยกพยัญชนะคู่ออกจากกัน เช่น snooker อาจจะทำศัพท์เป็น "สะนุกเกอร์" ก็ได้ ถ้าต้องการ

อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่ว่าคำจากภาษาหนึ่งเมื่อเขียนด้วยอักษรอีกชุดหนึ่ง แล้วอาจจะไปตรงกับคำต้องห้ามของอีกภาษาหนึ่งนั้นมิใช่เรื่องแปลก เพราะเกิดขึ้นได้ทุกภาษา ตัวอย่าง เช่น คำว่า "พร" "พริก" "พิก" ในภาษาไทยนั้นอาจจะกลายเป็นคำต้องห้ามในภาษาอังกฤษก็ได้ถ้าถอดออกไปตรงกับคำดังกล่าว ในกรณีเช่นนี้ก็ต้องหาทางหลีกเลี่ยงเป็นคำ ๆ ไป

อักษรสูงและอักษรต่ำอีกคู่หนึ่งที่สมควรกล่าวถึงก็คือ ฉ กับ ช ซึ่งกำหนดให้ใช้ ช โดยสรุปหน้าทีของ ช ข้าง ตามที่ปรากฏในหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ พ.ศ. ๒๕๓๒ มีดังต่อไปนี้

แทน c เมื่อออกเสียง ช เช่น

glacier = เกลเชียร์

แทน ch เมื่อออกเสียง ช ทั้งที่เป็นพยัญชนะต้น และตัวสะกด เช่น

Chicago = ชิคาโก

beach = บีช

แทน sch เมื่อออกเสียง ช เช่น

scheelite = ชิไลต์

แทน sh เช่น

shamal = ชามาล

harsh = ฮาร์ช

แทน ti เมื่อออกเสียง ช เช่น

nation = เนชั่น

นั่นคือการทับศัพท์โดยใช้รูปเป็นหลัก ในหลักเกณฑ์ใหม่เมื่อจะใช้เสียงเป็นหลักย่อมต้องสำรวจว่าในภาษาอังกฤษนั้นเสียงที่คล้าย ๆ กับ ช ช้าง มีอะไรบ้าง

ต่อไปนี้จะขอใช้สัญลักษณ์เพื่อแทนเสียงดังกล่าว ดังนี้

ʃ ดังในคำว่า she ʃi: ซี และ cash kæʃ แคช
เสียงนี้คล้ายกับเสียง ช แต่ไม่ต้องกักลมก่อนที่จะปล่อยให้เสียง
แทรก

ออกมา จึงอนุโลมใช้ ช ซึ่งใกล้เคียงแทน

3 ดังในคำว่า azure (สำเนียงอังกฤษ) æzʊə แอเซอร์
เสียงนี้คล้ายกับเสียง ʃ แต่เส้นเสียงสั้น จึงอนุโลมใช้ ช ซึ่งใกล้
เคียงแทน

tʃ ดังในคำว่า chin tʃɪn ชิน
เสียงนี้ต่างจากเสียง ʃ กับ 3 ตรงที่ต้องกักลมก่อนที่จะปล่อยให้เสียง
แทรกออกมา มีลักษณะคล้าย ช มากกว่า ʃ กับ 3

จะเห็นได้ว่า เสียงภาษาอังกฤษที่แทนด้วย ช ช้าง นั้น ไม่มีเสียงใดตรงกับ ช
ช้าง อย่างเต็มที่ จึงเป็นเสียงที่แทนโดยอนุโลมเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม มีคำภาษาอังกฤษบางคำที่คนไทยนิยมออกเสียงเอก จึง
อนุโลมให้ใช้ จ จึง แทนได้ เช่น

shade ʃeɪd อาจจะถอดเป็น "เชด" ได้

ช้อยกเว้นเช่นนี้รวมทั้งการใช้ ห หีบ ช่วยให้คำออกเสียงเอกตามความนิยม
ได้ เช่น

vote veɪt อาจจะถอดเป็น "โหวต" ได้

ฉะนั้นเมื่อมีเหตุจำเป็น อักษรสูงและ ห หีบ ก็สามารถที่จะเข้ามามีบทบาท
ได้เช่นเดียวกัน

๑๖. ปัญหาของไม้ไต่คู้กับวรรณยุกต์

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ พ.ศ. ๒๕๓๒ มีความข้อหนึ่งว่า

"๔. การใช้ไม้ไต่คู้ ควรใช้ในกรณีต่อไปนี้

๔.๑ เพื่อให้เห็นแตกต่างจากคำไทย เช่น

log = ล็อก

๔.๒ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านแยกพยางค์ได้ถูกต้อง เช่น

Okhotsk = โอค็อตสค์

๕. การใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์ การเขียนคำทับศัพท์ ไม่ต้องใช้เครื่องหมาย

วรรณยุกต์ ยกเว้นในกรณีที่มีเสียงซ้ำกับคำไทยจนทำให้เกิด
ความ

สับสน อาจใส่เครื่องหมายวรรณยุกต์ได้ เช่น

coke = ไค้ก

coma = โคม่า"

หลักเกณฑ์ทั้ง ๒ ข้อนี้ตีความได้ว่า โดยทั่วไปแล้วคำทับศัพท์ไม่ต้องใช้
เครื่องหมายไม้ไต่คู้หรือวรรณยุกต์ ยกเว้นในกรณีที่กล่าวไว้ข้างต้น

เครื่องหมายไม้ไต่คู้ในภาษาไทยเป็นเครื่องหมายที่บอกเสียงสั้น แต่คำ
ภาษาอังกฤษมิได้แบ่งเสียงสั้นเสียงยาวอย่างชัดเจนเช่นเดียวกับภาษาไทย ต้องขึ้น
อยู่กับการเน้นหรือตัวสะกด เช่น

bed /bed/ กับ bet /bet/ คำแรกออกเสียงยาว ส่วนคำหลังออกเสียงสั้น
เพราะคุณสมบัติของตัวสะกดต่างกัน ถ้าไม่ใช้ไม้ไต่คู้ช่วย ก็จะต้องเขียนว่า "เบด"
กับ "เบต" ซึ่งไม่สามารถระบุเสียงสั้นยาวได้ แต่ถ้านำไม้ไต่คู้เข้ามาช่วย ก็จะแยก
เสียงได้เป็น "เบด" กับ "เบ็ต"

ในกรณีของคำว่า gems /dʒɛmz/ กับ James /dʒeɪmz/ ก็เช่นเดียวกัน
คำแรกออกเสียงสั้น คำหลังออกเสียงยาว ถ้าไม่ใช้ไม้ไต่คู้ก็ต้องเขียนว่า "เจมส์"
ทั้งคู่ แต่ถ้านำไม้ไต่คู้เข้ามาช่วย ก็จะแยกได้ว่า "เจ็มส์" กับ "เจมส์"

ในกรณีของคำว่า gems กับ James สัทอักษรที่ใช้บอกเสียงอ่านสามารถ
บอกได้ว่าพยางค์ใดออกเสียงสั้น พยางค์ใดออกเสียงยาว แต่ในกรณีของคำว่า bed
กับ bet ต้องรู้หลักเรื่องตัวสะกดในภาษาอังกฤษด้วย

ในกรณีของคำว่า dog ภาษาอังกฤษแบบบริติชออกเสียงสั้น แต่ภาษาอังกฤษแบบอเมริกันออกเสียงยาว ถ้าไม่มีไม้ไต่คู้หรือวรรณยุกต์กำกับ จะเขียนได้อย่างเดียวเท่านั้นคือ “ดอก” แบบอเมริกัน

อย่างไรก็ตาม ในภาษาไทย รูปการเขียนไม่จำเป็นต้องตรงกับเสียงอ่านเสมอไป และการเน้นก็มีผลกระทบต่อเสียงวรรณยุกต์ด้วย เช่น คำว่า กฐิน กับ กะทิ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ระบุเสียงอ่านของคำ กฐิน ว่า [กะทิน] ในภาษาพูด ภาษาไทยจะเน้นที่พยางค์หลัง จึงทำให้พยางค์แรกของคำทั้ง ๒ คำนี้ (ไม่ว่าจะมีสระอะกำกับหรือไม่) ออกเสียงเหมือนกัน คือไม่เน้น และเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนเป็นเสียงสามัญ คำว่า รัฐบาล ระบุเสียงอ่านว่า [รัตตะบาน]

แต่ในภาษาพูด พยางค์ที่ ๒ ไม่เน้น เสียงวรรณยุกต์จึงเปลี่ยนเป็นเสียงสามัญ

เหตุที่คนไทยออกเสียงวรรณยุกต์ต่างออกไปจากที่กำหนดไว้ที่ตัวเขียน ก็เพราะภาษาพูดมาก่อนภาษาเขียน การเขียนเป็นเพียงตัวแทนของภาษาพูด แต่ระบบการเขียนที่มีอยู่ไม่สามารถแทนได้ทุกเสียงที่พูด เจ้าของภาษามีจิตใต้สำนึกที่กำหนดให้ออกเสียงได้ตามระบบเสียงในภาษาของตนโดยไม่ขึ้นอยู่กับตัวเขียน

คำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษก็มีจังหวะการอ่านอยู่ในจิตใต้สำนึกของคนไทย เช่นเดียวกับที่คนไทยอ่านภาษาไทย ในสมัยก่อนคนไทยมีโอกาสได้ยินเสียงจากเจ้าของภาษาน้อยมาก จึงใช้วิธี Siamization ทำให้คำเหล่านั้นเป็นไทย โดยดัดแปลงทั้งเสียงสระ เสียงพยัญชนะ และใช้รูปวรรณยุกต์กำกับไว้ ทำให้คำนั้น ๆ มีรูปที่แน่นอนเช่นเดียวกับคำไทยอื่น ๆ เช่น ก๊อบบี้ (copy) คุกกี้ (cookie) เค้ก (cake) โจ๊ก (joke) ปลั๊ก (plug) บีบ (pump) รักบี้ (rugby) วิสกี้ (whisky) ฯลฯ คำเหล่านี้ได้เข้ามาสู่สังคมไทยเป็นเวลานานจนกลมกลืนกลายเป็นภาษาไทยแล้ว อยู่ในลักษณะคำยืม ไม่ใช่คำทับศัพท์

ต่อมาเมื่อคนไทยคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษมากขึ้น ได้ยินเสียงจนวนินก็รู้ว่าในภาษาเดิมมิได้ออกเสียงสูงต่ำอย่างแน่นอนทุกคำ คำทับศัพท์ในรุ่นหลังจึงมิได้มีรูปวรรณยุกต์กำกับอีก แต่จิตใต้สำนึกก็ยังคงกำหนดให้อ่านคำเหล่านั้นโดยมีเสียงวรรณยุกต์กำกับ เช่น กราฟ [กร๊าบ] (graph) กอล์ฟ [ก๊อบ] (golf) กีตาร์ [กี้ต้า] (guitar) คลินิก [คลินุ๊ก] (clinic) คอร์ด [ชอด] (chord) แคปซูล [แค็บซูน]

(capsule) ชอล์ก [ช้อก] (chalk) ชอยส์ [ช้อย] (choice) แบงก์ [แบ็ง] (bank)
ฯลฯ

การออกเสียงคำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษโดยใช้เสียงวรรณยุกต์ต่างกัน
ทั้ง ๆ ที่ตัวเขียนไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ เช่น นิวยอร์ก ออกเสียงว่า [นิวย้อก] หรือ
[นิวหุยอก] นั้น เกิดขึ้นเพราะผู้พูดใช้กฎเกณฑ์ในจิตใต้สำนึกไม่เหมือนกัน แต่หาก
คนทั้งสังคมออกเสียงแบบเดียวกันอย่างลงตัว โดยไม่มีผู้ใดโต้แย้ง รูปการเขียนก็
อาจจะมีวรรณยุกต์กำกับ หรือใช้อักษรสูง หรือ มี หีบ เข้ามาช่วยกำหนดได้ เช่น
กรุป (group) โกโก้ (cocoa) ไกด์ (guide) จ็อกกิง (jogging) จ็อกกี้ (jockey)
จัมโบ้ (jumbo) ชู๊ต (shoot) ช็อปปิง (shopping) เชด (shade) โหลด (load) ใน
กรณีนี้ถือว่าเสียงวรรณยุกต์ลงตัวเหมือนภาษาไทยแล้ว ส่วนในกรณีที่เป็นชื่อสินค้า
ก็อาจจะมีการกำหนดรูปวรรณยุกต์กำกับเพื่อบังคับให้ออกเสียงตามที่ต้องการได้
เช่น เป๊ปซี่ มามา เลเบิ้ล ฯลฯ

๑๗. ปัญหาของเครื่องหมายทัณฑฆาต

ในภาษาไทยมีคำว่า ลักษณ กับ ลักษมณ นักเรียนชั้นประถมปีที่หนึ่งน่าจะ
จะอ่านคำว่า "ลักษณ" ได้ เพราะมีคำว่า "สัญลักษณ์" กับ "เอกลักษณ" ปรากฏอยู่
ในหนังสือเรียนแล้ว ส่วนคำว่า "ลักษมณ" ต้องเป็นผู้ที่เคยอ่านเรื่องรามเกียรติ์มา
แล้ว จึงจะรู้ว่าอ่านว่า "ลัก" เช่นเดียวกับคำว่า "ลักษณ" คำว่า "ลักษมณ" เป็นชื่อ
น้องพระราม ซึ่งเขียนแบบโบราณ มาจากภาษาสันสกฤตว่า "ลักษมณ" ข้างใต้ตัว
ก กับตัว ษ มีเครื่องหมายพินทุหรือจุดกำกับอยู่ เพื่อบอกให้ทราบว่าเป็นภาษาเดิมนั้น
ตัว ก และตัว ษ ไม่มีเสียงอะตามหลัง คำนี้จึงออกเสียงคล้าย ๆ กับ "ลัก-ษมะ-นะ"
ซึ่งออกเสียงได้ยากในภาษาไทย

เมื่อออกเสียงได้ยาก จึงใช้หลัก Siamization ดัดแปลงเข้าสู่ภาษาไทย ๒
แบบ คือ

แบบแรก ใช้เครื่องหมายทัณฑฆาตกำกับที่พยัญชนะตัวท้ายสุด เพื่อมา
เสียง "ษมะ-นะ" ทั้งนี้เพราะภาษาไทยมีเสียงตัวสะกดได้เพียงเสียงเดียว คำว่า
"ลักษมณ" จึงอ่านว่า "ลัก"

แบบที่สอง ตัดตัว ม ออกไป แล้วใช้เครื่องหมายทัณฑฆาตกำกับที่
พยัญชนะตัวท้ายสุด เพื่อมาเสียง "ษนะ" คำว่า "ลักษณ" จึงอ่านว่า "ลัก" เช่นกัน

ชื่อน้องพระรามจึงมีเขียนกันเป็น ๒ อย่าง คือ "ลักษณณ์" กับ "ลักษณ" ซึ่งอ่านว่า "ลัก" เหมือนกัน หากดูจากตัวเขียนก็จะเห็นได้ว่า เครื่องหมายทัณฑฆาตมาอักษร ๓ ตัว คือ "ษณณ" ในคำว่า "ลักษณณ์" และมาอักษร ๒ ตัว คือ "ษณ" ในคำว่า "ลักษณ"

โดยทั่วไปเมื่อมีเครื่องหมายทัณฑฆาตกำกับพยัญชนะตัวใด ผู้อ่านก็มักจะเข้าใจกันดีว่า ไม่ออกเสียงพยัญชนะตัวนั้น

ตัวอย่างคำที่ปรากฏในหนังสือภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ก็มี เช่น เกณฑ์ คอมพิวเตอร์ ชื่อสัตว์ ดาวเคราะห์ ไตรรงค์ ทริพย์ ทูทซ์ ไทรทัศน์ ไทรศัพท์ ประดิษฐ์ ประโยชน์ พยางค์ พิสูจน์ พิมพ์ มนุษย์ มโนทัศน์ ยักษ์ ราชสีห์ วรรณยุกต์ ศุกร เสาร์ อาทิตย์ วิสัยทัศน์ วิดีทัศน์ ศูนย์ ลัทธิ ลัปดาหัลัมพันธ์ สุขสันต์ นุ่นยนต์ เหตุการณ์ อนุสาวรีย์ อัคเจอร์ย์ อารมณณ์ อุตสาหกรรม อูปกรณ์

ความยากเริ่มเกิดขึ้นเมื่อทัณฑฆาตมาอักษรมากกว่าหนึ่งตัว ตัวอย่างของคำที่ใช้เครื่องหมายทัณฑฆาตมาพยัญชนะ ๒ ตัว ที่ปรากฏในหนังสือภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ก็มี เช่น จันทร์ สัญลักษณณ์ เอกลักษณณ์

ลักษณะที่ยากขึ้นไปอีกก็คือการมาพยัญชนะ ๑ ตัว กับสระอีก ๑ ตัว คำที่ปรากฏในหนังสือภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ก็มี เช่น พันธุ์

ลักษณะที่ยากขึ้นไปกว่านั้นอีกก็คือการมาพยัญชนะ ๒ ตัว กับสระอีก ๑ ตัว คำที่ปรากฏในหนังสือภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ก็มี เช่น กษัตริย์

คำที่ยกตัวอย่างมาข้างต้นนั้นถือได้ว่าเป็นคำยากสำหรับคนไทย ในหนังสือเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จึงมักจะมีเสียงอ่านกำกับไว้ให้ด้วย

ลักษณะที่ยากที่สุดก็คือการมาสระเพียงตัวเดียว ซึ่งมักจะเป็นพระนามหรือชื่อเฉพาะ เช่น สมเด็จพระนางเจ้าฯ สิริกิติ์ หม่อมเจ้าทองธรรมชาติ ทั้งสองคำนี้ยังไม่มีอยู่ในหนังสือระดับประถมศึกษาปีที่ ๑

คนไทยที่อยู่ในสังคมไทย นอกจากจะเห็นคำเหล่านี้ในหนังสือเรียนแล้ว ก็ยังได้เห็นจากสื่อรอบด้านอีกด้วย จึงซึมซับคำเหล่านี้เข้าไปโดยมิต้อง "ท่อง"

หากถือหลักข้างต้น คำว่า "มายนต์" ก็น่าจะอ่านได้ว่า "มาย" เช่นเดียวกับที่คำว่า "ลักษณณ์" อ่านว่า "ลัก" แต่คำนี้อาจจะอ่านว่า "มา-ยณ" ก็ได้ เพราะมีคำเทียบ

เช่น ธารารมณ รถยนต์ รื่นรมย์ เรือยนต์ อารมณ ฯลฯ

คำว่า มายนด เป็นคำที่เสนอขึ้นมาเพื่อทับศัพท์คำภาษาอังกฤษว่า mind ซึ่งปรากฏเสียงอ่านใน Cambridge English Pronouncing Dictionary ว่า maɪnd หมายความว่า คำนี้มีสระเสียงยาวและมีพยัญชนะท้าย ๒ ตัว หากถอด "m" เป็น "ม" ถอด "ai" เป็น "อาย" ถอด "n" เป็น "น" และ ถอด "d" เป็น "ด" ก็จะเขียนได้ว่า "มายนด" เช่นเดียวกับคำว่า "ลักษณ" เมื่อใช้เครื่องหมายทัณฑฆาตกำกับ พยัญชนะตัวสุดท้ายของคำว่า "ลักษณ" ให้เป็น "ลักษณ" ได้ คำว่า "มายนด" ก็สามารถจะเขียนได้ว่า "มายนด" เช่นกัน แต่ปัญหาของผู้ใช้ภาษาไทยก็คือ ความไม่เคยชินกับคำนี้ จึงอาจจะมีการอ่านได้ถึง ๒ อย่างดังที่กล่าวไว้ข้างต้น คำประเภทยังมีอีกมาก เช่น แอร์ไลน์ส (airlines) ชาวลด์ (child) ซาวนด์ (sound) คาวนด์ (count) ฯลฯ ผู้ใช้ภาษาบางคนได้แก้ปัญหาการอ่านด้วยการเก็บตัวสะกดกับตัวการันต์ไว้ นอกนั้นตัดทิ้ง คำที่ยกเป็นตัวอย่างข้างต้นจึงเขียนเป็น แอร์ไลน์ส ชาวลด์ ซาวด์ และ คาวด์

อย่างไรก็ตาม ยังมีอีกความเห็นหนึ่งที่ว่า ถ้าการเขียนรูปเสียงยาว "อาย" กับ "อาว" แล้วทำให้เกิดปัญหาการอ่าน จะเปลี่ยนไปใช้รูปเสียงสั้นคือ ไม้มลายกับสระเอาได้หรือไม่ เช่น แอร์ไลน์ส ไชลด์ เซานด์ และ เคานด์ แต่วิธีนี้ก็ทำให้คำเหล่านี้ ออกเสียงสั้น ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับภาษาเดิม ปัญหานี้ยังรอคำตอบจากผู้ใช้อยู่

๑๘. บทสรุป

การทับศัพท์ด้วยวิธีการถอดจากเสียงนี้อาจจะกล่าวได้ว่ายุ่งยากกว่าวิธีเดิม เพราะต้องรู้ว่าคำนั้น ๆ ออกเสียงอย่างไร มิใช่ดูรูปการเขียนเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ยังต้องยอมรับความจริงด้วยว่า คำทับศัพท์ด้วยวิธี Thai-ization หรือการใช้ตัวอักษรไทยเขียนคำภาษาอังกฤษนี้ไม่สามารถจะอ่านให้มีเสียงตรงกับภาษาเดิมได้ แต่พอจะบอกได้ว่ารูปการเขียนเดิมเป็นอย่างไร

ในสมัยปัจจุบัน มีการสนับสนุนเรื่องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นอย่างมาก จึงน่าจะมีการสอนให้คนไทยอ่านภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องกันแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการเรียนจากเจ้าของภาษาโดยตรง หรือจากครูอาจารย์ชาวไทยที่ผ่านการเรียนหรือการอบรมมาอย่างถูกต้อง นอกจากนี้สื่อต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ยิน

เสียงจริงก็มีอยู่มาก ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ จึงเชื่อแน่ว่าคนรุ่นต่อไปจะอ่านภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น หลักเกณฑ์แบบใหม่นี้จึงน่าจะเหมาะสมกับยุคสมัยมากกว่าหลักเกณฑ์แบบเดิม

บรรณานุกรม

- เกื้อกมล พุกษประมุข. (๒๕๓๒). ศัพท์บัญญัติที่เกิดก่อนการตั้งคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทยของราชบัณฑิตยสถาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จันทปรีนฤณภัท, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระ. (๒๕๑๓). ปทานุกรม บาลี ไทย อังกฤษ สันสกฤต PALI-THAI-ENGLISH-SANSKRIT DICTIONARY. กรุงเทพมหานคร: ศิวพร.
- นิตยา กาญจนวรรณ. (๒๕๕๐). การลากเข้าความสู่ภาษาไทย บาลีสันสกฤต. วารสารราชบัณฑิตยสถาน ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มีนาคม ๒๕๕๐. หน้า ๑๖๘-๑๗๙.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๓๒). หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- _____. (๒๕๓๕). หลักเกณฑ์การทับศัพท์ ภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาอิตาลี ภาษาสเปน ภาษารัสเซีย ภาษาญี่ปุ่น ภาษาอาหรับ ภาษามลายู ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- _____. (๒๕๔๖). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๖. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์.
- _____. (๒๕๔๙). ศัพท์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.
- แส้มูเอิลล์ เจ. สมิท. (๒๕๔๒). คำภีร์สรรพพจนานุกรม A Comprehensive Anglo-Siamese Dictionary by Samuel J. Smith (พิมพ์ครั้งที่ ๒) กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนุমানราชธน, พระยา. (๒๕๒๒). *นิรุกติศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ ๓). กรุงเทพฯ : คลัง
วิทยา

อุดม วโรตมลิขิตต์. (๒๕๔๑). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษา ภาษา: ความรู้เบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Richards, Jack C. and Schmidt, Richard. (2002). *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*. London: Pearson Education Limited.

Wan Waithayakon, Prince. (1970) . *Coining Thai Words. In Memoriam Phya Anuman Rajadhon*. Bangkok: The Siam Society.

การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมัน : จากระบบของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ถึง Anglicization

๑. บทนำ

ภาษาคือระบบการสื่อสารของมนุษย์ซึ่งประกอบด้วยเสียงหรือตัวแทนของเสียงที่มารวมกันอย่างมีระบบ ตั้งแต่เรื่องคำ ประโยค และข้อความที่พูดกัน ในความหมายกว้าง ๆ ภาษาก็หมายถึงระบบการสื่อสารอื่น ๆ ที่มีไ้ระบบของมนุษย์ด้วย เช่น ภาษาของผึ้ง ภาษาของปลาโลมา มนุษย์ทั่วโลกใช้เสียงพูดเป็นสื่อ แต่มนุษย์บางกลุ่มก็เลือกใช้ตัวอักษรเป็นสื่อแทนเสียงพูดด้วย ภาษาไทยใช้ชุดอักษรไทย (ก. ถึง ฮ) ที่ดัดแปลงมาจากมอญโบราณและขอมโบราณ ซึ่งดัดแปลงมาจากชุดตัวอักษรที่ใช้ในอินเดียอีกทีหนึ่ง นอกจากชุดอักษรไทยแล้ว ภาษาไทยก็อาจจะใช้อักษรชุดอื่นเป็นสื่อแทนเสียงพูดได้ด้วย ชุดตัวอักษรที่ได้รับความนิยมอยู่ในปัจจุบันนี้ก็คือ ชุดตัวอักษรโรมัน (A ถึง Z) การใช้ตัวอักษรชุดนี้เป็นสื่อแทนเสียงพูดในภาษาไทยแม้จะมีประโยชน์ที่ทำให้ผู้ใช้ภาษาอื่นพอจะอ่านภาษาไทยได้ แต่ก็มีปัญหาบางประการ เพราะผู้ใช้ภาษาใช้หลักเกณฑ์ต่างกัน บทความนี้จะชี้ให้เห็นข้อขัดแย้งอันเกิดจากการใช้กฎเกณฑ์ที่ต่างกันดังกล่าว

๒. มูลเหตุแห่งการใช้อักษรโรมันเขียนภาษาไทย

การใช้อักษรโรมันเขียนภาษาไทยหรือการถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ เพื่อการเขียนชื่อทางภูมิศาสตร์ในแผนที่ซึ่งไทยทำร่วมกับอังกฤษและฝรั่งเศส ทั้งฝ่ายไทยและฝรั่งเศสได้ตกลงร่วมกันที่จะสร้างระบบการเขียนขึ้นระบบหนึ่งซึ่งใช้ตัวอักษรโรมันแทนเสียงอ่านชื่อภาษาไทย ระบบนี้มุ่งอยู่ที่เสียงอ่านเพียงอย่างเดียวโดยไม่สนใจเรื่องรูปการเขียน และยังได้สมมติกันต่อไปว่ารูปการเขียนเป็นอักษรโรมันนั้นสามารถจะถอดกลับออกมาเป็นไทยและให้อ่านได้อย่างเดิมด้วย อย่างไรก็ตามระบบนี้ก็เข้าใจกันได้แต่เฉพาะในหมู่คนไทยซึ่งรู้จักคำไทยนั้นดีอยู่แล้วเท่านั้น จึงมิได้ใช้กันอย่างแพร่หลาย

๓. ระบบของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

แต่เดิมมาคนไทยไม่เคยใช้นามสกุล คงนิยมใช้ชื่อตัว และชื่อบิดามารดา เท่านั้น เช่น นายดำมีพ่อชื่อสี แม่ชื่อแดง ก็อาจจะมีการพูดถึงครอบครัวนี้ว่า "เจ้าดำลูกแม่แดง ตาสีผัวยายแดง"

ต่อมา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระราชดำริ เห็นความสำคัญของชื่อสกุล โดยได้ทรงเขียนบทความเรื่อง "ฉายาหรือชื่อแซ่" ลงใน *ทวีปัญญา* เล่ม ๕ ประจำเดือนพฤษภาคม ร.ศ. ๑๒๕ ในนามปากกาว่า "สุครีพ" ทรงชี้ให้เห็นประโยชน์ของชื่อสกุล และวิธีการตั้งชื่อสกุลแบบต่าง ๆ (สุครีพ ๒๕๒๗ : ๗๔ - ๘๐)

ครั้นแล้วใน พ.ศ. ๒๔๕๖ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติชานามสกุลขึ้น และเพื่อเป็นการสนับสนุนพระราชบัญญัตินี้จึงได้พระราชทานนามสกุลให้แก่ข้าราชการบริพารที่ใกล้ชิดก่อน แล้วต่อมาก็เกิดความนิยมขอพระราชทานนามสกุลกันขึ้นอย่างแพร่หลาย นามสกุลที่พระราชทานนี้ส่วนใหญ่ทรงเลือกใช้คำศัพท์จากภาษาบาลีสันสกฤตซึ่งมีความไพเราะและมีความหมายอันเป็นมงคล และเพื่อให้เป็นเกียรติแก่ผู้รับพระราชทาน จึงมีเอกสารกำกับที่เขียนทั้งอักษรไทยและอักษรโรมันไว้ให้ด้วย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ขอเชิญ

ขอให้หามสกุลของ หลวงวิจิตร

เวงกั (สั้น) ตามที่ขอมานี้ ว่า

"สุนทรเวช" (เขียนเป็นทวิโรมัน ว่า

"Sundaravej") อันเปนมงคลนาม

ขอให้สกุลสุนทรเวชมีความ

เจริญรุ่งเรืองมั่นคงอยู่ในกรุงสยาม

ทั่วทุกป่าวสาน ฯ

อ้างศิลา

วันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๖

(จมีนอมรดรุณารักษ์ : หน้าพิเศษ)

เพื่อให้การเขียนนามสกุลเป็นอักษรโรมันเป็นไปในแนวเดียวกัน จึงได้ทรง
วางระเบียบการเขียนนามสกุลที่เป็นภาษาสันสกฤตและบาลีหรือเทียบจากอักษร
ไทยไว้ดังต่อไปนี้

ไทย	สันสกฤต และบาลี	เสียงไทย	ไทย	สันสกฤต และบาลี	เสียงไทย
ก	K	K	น	N	N
ข	Kh	Kh	บ	-	B
ค	G	Q	ป	P	P
ฆ	Gh	Gh	ผ	Ph	Ph
ง	N (or ng)	ng	ฝ	-	F

จ	Ch	Ch	พ	B	Ph
ฉ	Chh	Chh	ฟ	-	F
ช	J	X	ภ	Bh	Bh
ซ	-	S	ม	M	M
ฌ	Jh	-	ย	Y	Y
ญ	ñ	N (or ng)	ร	R	R
ฎ	-	D	ล	L	L
ฏ	T	T	ว	V or W	V or W
ฐ	Th	Th	ศ	S	-
ถ	D	D	ษ	Sh	-
ฒ	Dh	Dh	ส	S	S
ณ	N	N	ห	H	H
ด	-	D	ฬ	L	-
ต	T	T	ย	-	H
ถ	Th	Th	ฤ ฤๅ	Ri, Rî	Ri, Rî
ท	D	Th	ฌ ฌๅ	Li, Lî	Li, Lî
ธ	Dh	Th			

หลักการเทียบอักษรไทยกับอักษรโรมัน
ตามระบบของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ
(จมีนอมรตฤณารักษ์ ๒๕๑๑: ๓๖-๓๗)

สระภาษาไทย	เทียบสระ ในอักษรโรมัน	สระภาษาไทย	เทียบสระ ในอักษรโรมัน
ะ	a	อิ	iu
า	â	อุ	uy
ิ	i	เอ	eo
ึ	î	แอ	aeo

ุ	u	เออ	oe
ู	û	เอย	oey
เ	e	ออย	oy
โ	ô	โอย	ôy
ัว	ü	อัว	ua
วย	ûe	อวย	uay
แ	ae	เอียะ	ia
ไ ไ	âi	เอีย	îa
าย	ai or ay	เอือ	îia
เอา	au or oa	เอือย	îiay
าว	âo	เอียว	îâu

หลักการเทียบสระ

ตามระบบของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ

(จมีนอมรตฤณารักษ์ ๒๕๑๑: ๓๘)

จะเห็นได้ว่าระบบนี้ใช้สัญลักษณ์พิเศษนอกเหนือไปจากอักษรโรมันบ้าง ดังจะเห็นได้ว่า "ญ" ใช้ k (ตัว k มีขีดยาวด้านบน) และมีเครื่องหมายพิเศษเหนือตัว i ที่ใช้แสดงตัว ฤๆ กับตัว ฎๆ โดยเฉพาะสระนั้นก็มีเครื่องหมายพิเศษ ^ เพื่อแสดงเสียงยาว และใช้ ü แทนเสียงอี

จากตัวอย่างชื่อ "สุนทรเวช" ที่เขียนเป็นตัวโรมันว่า Sundaravej นั้น จะเห็นได้ว่าถ้าอ่านตัวโรมันตามภาษาอังกฤษจะคล้ายกับ [ซันดาราเวด] หรือ [ซุนดาราเวด] ไม่ใช่ [สุนทอระเวด] หรือ [สุนทอนระเวด] ตามภาษาไทย

๔. อักษรโรมันกับภาษาบาลี

อักษรโรมันเป็นอักษรที่ชาวโรมันใช้เขียนภาษาละตินมาตั้งแต่ศตวรรษที่ ๗ ก่อนคริสตกาล นอกจากนี้อักษรโรมันยังถูกนำมาปรับใช้ในการเขียนภาษาต่างๆ ที่แยกออกมาจากภาษาละตินอีกด้วย เช่น ภาษากลุ่มโรมานซ์ ภาษากลุ่มเยอรมันิก

ภาษากลุ่มสลาวิก ภาษาพื้นเมืองในอเมริกา ออสเตรเลีย และภาษาเอเชียตะวันออก รวมทั้งภาษาจีน บาลี และภาษาอื่น ๆ อีกมากมาย

พยัญชนะภาษาบาลีที่ใช้อักษรโรมันแสดงปรากฏในพระไตรปิฎกฉบับรัชกาลที่ ๕ (พ.ศ. ๒๔๓๖) ดังนี้

ก	ข	ค	ฆ	ง			
k	kh	g	gh	ṅ			
จ	ฉ	ช	ฌ	ญ			
c	ch	j	jh	ñ			
ฎ	ฐ	ฑ	ฒ	ณ			
t	th	d	dh	n			
ด	ถ	ท	ธ	น			
t	th	d	dh	n			
ป	ผ	พ	ภ	ม			
p	ph	b	bh	m			
ย	ร	ล	ว	ส	ห	ฬ	อ
y	r	l	v	s	h	ḷ	ṃ

(วจินตน์ ภาณพงศ์ ๒๕๕๐)

๕. ความแตกต่างระหว่างเสียงพยัญชนะไทยกับบาลีสันสกฤต

ดังได้กล่าวไว้แล้วว่าภาษาไทยใช้ชุดอักษรไทย ที่ดัดแปลงมาจากมอญ ไบราณและขอมไบราณ ซึ่งดัดแปลงมาจากชุดตัวอักษรที่ใช้ในอินเดียอีกทีหนึ่ง ในปัจจุบันนั้นนอกจากรูปจะต่างกันแล้ว เสียงก็ยังคงต่างกันอีกด้วย ดังนี้

ค ภาษาเดิมออกเสียงเหมือน g ดังในคำว่า God ในภาษาอังกฤษ

ช ภาษาเดิมมีเสียงเหมือน j ในภาษาอังกฤษ

ญ ภาษาเดิมมีเสียงขึ้นจมูก

ฎ ฐ ฑ ฒ ณ ภาษาเดิมใช้ลิ้นแตะะปุ่มเหงือก มีเสียง "ก้องขึ้นศีรษะ" แต่ภาษาไทยใช้ลิ้นแตะโคนฟันเหมือนเสียง ด ถ ท ธ น

ท ภาษาเดิมออกเสียงเหมือนตัว ด หรือ d ในภาษาอังกฤษ

พ ภาษาเดิมออกเสียงเหมือนตัว บ หรือ b ในภาษาอังกฤษ

ร ษ พ ภาษาเดิมใช้ลิ้นแตะปุ่มเหงือก มีเสียง "ก้องขึ้นศีรษะ"
 ศ และ ษ ภาษาเดิมออกเสียงเหมือน sh ในภาษาอังกฤษ
 (พระยาอุปกิตศิลปสาร ๒๕๓๕: ๙ - ๑๐)

โดยสรุปพยัญชนะไทยที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต ๓๕ ตัวนั้น ในภาษาเดิม
 ออกเสียงต่างกัน ๓๕ เสียง แต่เมื่อไทยนำมาใช้ก็ออกเสียงลดลงเป็น ๒๐ เสียง และ
 ได้เพิ่มเสียง /f/ ซึ่งไม่มีในภาษาเดิมเข้าไปอีก ๑ เสียง เสียงนี้ภาษาไทยใช้ตัวอักษร ๒
 ตัวเป็นตัวแทนคือ ฝ กับ ฟ และเพิ่มตัว อ /ʔ/ เพื่อเป็นพยัญชนะต้นให้สระเกาะอีก
 ตัวหนึ่ง

ต่อไปนี้คือตารางสรุปความแตกต่างระหว่างเสียงภาษาบาลีสันสกฤตกับภาษาไทย
 สัญลักษณ์แทนเสียงไทยให้ตัวอักษร I. P. A. ดูรายละเอียดในข้อ ๗

พยัญชนะ	ระบบรชกาลที่ ๕	ระบบรชกาลที่ ๖	เสียงไทย
ก	k	k	k
ข	kh	kh	kh
ค	g	g	kh
ฆ	gh	gh	kh
ง	ŋ	n/ng	ŋ
จ	c	ch	dʒ
ฉ	ch	chh	ʃ
ช	j	j/x	ʃ
ซ		s	s
ฌ	jh	jh	ʃ
ญ	ñ	n/ng	y
ฎ		d	d
ฏ	t	t	t
ฐ	th	th	th
ฑ	d		d/th
ฒ	dh	dh	th
ณ	n	n	n

ด			d
ต	t	t	t
ถ	th	th	th
ท	d	d	th
ธ	dh	dh	th
น	n	n	n
บ			b
ป	p	p	p
ผ	ph	ph	ph
ฝ			f
พ	b	b	ph
ฟ		f	f
ภ	bh	bh	ph
ม	m	m	m
ย	y	y	y
ร	r	r	r
ล	l	l	l
ว	v	v/w	w
ศ		s	s
ษ		sh	s
ส	s	s	s
ห	h	h	h
ฬ	l	l	l
อ	m		
ฮ			ʔ
ฮ		h	h
ฤ ฤา ฤฎ ฤก		Ri, Ri̇ Li, Li̇	rɪ, rɪ̇, lɪ, lɪ̇

ระบบของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนี้ยังคงใช้เขียนนามพระราชทานต่าง ๆ มาจนถึงปัจจุบัน โดยจะเห็นได้จากพระนามาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวดังมีลายพระราชหัตถ์ ดังนี้

วันที่ _____ พ.ศ. _____

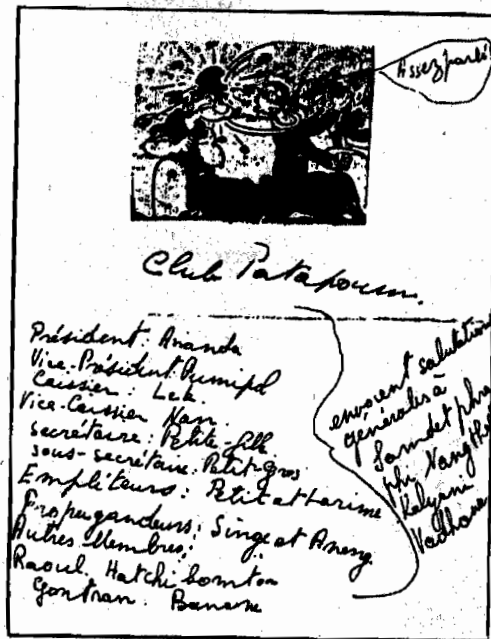
เขียนอย่างวิจิตรแปลงอักษร
ตามแบบยุคลแล้ว
Bhumibala

Aduladeja

เขียนอย่าง ออกเสียง
(Poomipon)

ในโทรเลขภาษาอังกฤษที่ส่งไปยังสมเด็จพระมหิตลาธิเบศรฯ ในสหรัฐอเมริกา มีข้อความว่า "Your son's name is Bhumibala Aduladeja" สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีจึงทรงคิดว่าชื่อ "ภุมิบาล" และได้ทรงสะกดชื่อในสูติบัตรว่า "Bhumibal" (สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ๒๕๕๐: ๓๙)

ขอให้สังเกตว่าพระนามาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นแต่เดิมมาได้รับพระราชทานว่า Bhumibala Aduladeja ซึ่งเขียนเป็นภาษาไทยได้ว่า "ภูมิพลอดุลเดช" ออกเสียงอย่างไทยว่า [พุมิพน] มิไซ [นุมิบะละ] ส่วนคำ "Poomipon" ในลายพระราชหัตถ์ ซึ่งระบุการออกเสียงนั้นเลียนการออกเสียงตามแบบภาษาอังกฤษ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเขียนว่า "Pumipol" ดังปรากฏในชื่อกรรมการสโมสรปาตอปุม (Club Patapoum) ดังนี้

(สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ๒๕๕๐: ๒๕๙)

รายละเอียดเรื่องการเขียนระบบภาษาอังกฤษจะอยู่ในข้อ ๑๐ ที่ว่าด้วยเรื่อง Anglicization

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ทรงให้คำอธิบายไว้ว่า

"จะสังเกตได้ว่า "อดุลเดช" นั้นสะกดไม่เหมือนกับในปัจจุบันซึ่งเขียน "อดุลยเดช" อันที่จริงพระนามของทูลหม่อมฯ เริ่มเขียน "อดุลเดช" แต่ต่อมาได้มีการเขียนทั้ง ๒ แบบ กลับไปกลับมา และในที่สุดในสมัยนี้นิยมใช้แบบที่ ๒"

(สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ๒๕๕๐: ๔๐)

ในปัจจุบันนี้พระนามาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเขียนว่า "ภูมิพลอดุลยเดช" (Bhumibol Adulyadej) "ภูมิพล" ดัดแปลงเสียงพยางค์ทำให้เป็นสระโอะลดรูป ส่วน "อดุลยเดช" ดัดเสียงทำให้ ษ เป็นตัวสะกด (แม่กด)

๖. ระบบพิศดาร กับ ระบบทั่วไป

ใน พ.ศ. ๒๔๗๔ กระทรวงธรรมการได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อให้ทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันขึ้นมาอีกระบบหนึ่ง คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าน่าจะยึดหลักภาษาไทย โดยน่าจะเป็นไปตามรูปเขียนและการออกเสียงของภาษาไทย เพราะหากจะยึดหลักตามภาษาเดิมซึ่งเป็นที่มาของคำไทยแล้ว อักษรไทยตัวเดียวกันอาจจะถอดออกมาเป็นอักษรโรมันหลายตัวได้ เช่น "ทร" อาจจะถอดเป็น thon (ดังในคำว่า จันทร [จันทอน]) s (ดังในคำว่า อินทรีย์ [อินซี]) tr หรือ tara (ดังในคำว่า จันทรุปราคา [จันทรูปราคา/จันทรูปราคา]) ครั้นจะถอดตามเสียงอ่านจริง ๆ ก็จะไม่ตรงกับรูปการเขียน เช่น ทรัพย์ อ่านว่า [ซั๊ป] ถ้าถอดว่า [sap] ก็จะไม่ตรงกับรูปการเขียน คำว่า "ทรัพย์" นี้ ภาษาเดิมคือ ทูรย ถ้าถอดตามระบบของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็จะได้ว่า dravya ซึ่งก็จะไม่ตรงกับเสียงอ่านของไทย

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาหลักไวยากรณ์ไทยแล้วเห็นว่าการแบ่งมาตราตัวสะกดของไทยเป็น แม่กก แม่กข แม่กค แม่กน แม่กบ และ แม่กม นั้น เป็นหลักการออกเสียงอยู่แล้ว นั่นคือออกเสียงพยัญชนะตัวสะกดตามแม่ตัวสะกด

เพื่อรักษาทั้งรูปและเสียงจึงต้องกำหนดเกณฑ์การถอดอักษรขึ้น ๒ ระบบ คือ ระบบพิศดาร และ ระบบทั่วไป ระบบพิศดารอนุโลมตามรูปการเขียน ใช้ในกรณีที่ต้องการแสดงรูปการเขียนอย่างละเอียด ส่วนระบบทั่วไปอนุโลมตามเสียงอ่าน ใช้ในกรณีที่การออกเสียงสำคัญกว่าการเขียน จึงไม่จำเป็นต้องมีเครื่องหมายวรรณยุกต์หรือการแยกเสียงสระสั้นสระยาว เครื่องหมายดังกล่าวจะใช้ในระบบพิศดารเท่านั้น บันทึกเรื่องการถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันทั้ง ๒ ระบบนี้ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ ใน พ.ศ. ๒๔๗๕ ในสิ่งพิมพ์หลายฉบับเพื่อฟังความคิดเห็นของบุคคลทั่วไป

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๗๗ ราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งได้รับโอนงานนี้ต่อมาจากกระทรวงธรรมการก็ได้สานงานนี้ต่อ ได้มีการพิจารณาทั้ง ระบบพิศดาร และ ระบบทั่วไป ร่วมกับวิทยาลัยฝรั่งเศสแห่งตะวันออกไกลที่เมืองฮานอย วิทยาลัยฝรั่งเศสแห่งตะวันออกไกลเห็นชอบด้วยในหลักการ แต่เสนอว่าควรให้เห็นความแตกต่างระหว่างสระที่มีตัวสะกดกับที่ไม่มีตัวสะกด เพื่อให้เห็นความแตกต่างกันได้อย่างชัด

เจนยั้งขึ้น ราชบัณฑิตยสถานจึงได้นำระบบดังกล่าวมาดัดแปลงแก้ไขอีกเล็กน้อย ทั้งสองระบบนี้ได้รับความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๔๘๒

อย่างไรก็ตามระบบพิสตารและระบบทั่วไปดังกล่าวแล้วนั้นใช้ไม่สะดวก โดยเฉพาะระบบพิสตารใช้สัญลักษณ์พิเศษมากมายเพื่อแสดงรูปพยัญชนะและสระ ทุกตัว แม้แต่ระบบทั่วไปก็ใช้สัญลักษณ์พิเศษที่คนทั่วไปไม่รู้จัก ดังนี้

จ	=	čh
อื อี้	=	u'
เอาะ ออ	=	ɔ
แอะ แอ	=	æ
เออะ เอี เออ เอื	=	œ
อือะ อืออ	=	u'a
ออย	=	ɔi
เอย	=	œi
เอือย	=	u'ai
แอว	=	æo
ฤ (เสียง รื) ฤฤ	=	ru'
ฤ (เสียง เรอ)	=	roœ
ฤ ฤฤ	=	lu'

ระบบนี้จึงมิได้นำมาใช้จริง

๗. ระบบ I.P.A.

เนื่องจากอักษรโรมันออกเสียงต่าง ๆ กันไปในแต่ละภาษา จึงเกิดปัญหาในด้านการสอน ทำอย่างไรจึงจะบอกได้ว่า อักษรใดแสดงเสียงใดโดยไม่กำกวม ในที่สุดก็เกิดสิ่งที่เรียกว่า การถอดเสียง (transcription) ขึ้น นั่นคือกำหนดให้สัญลักษณ์ตัวหนึ่งแทนหนึ่งเสียง ไม่ว่าจะ เป็นภาษาใดก็ตาม แต่อักษรโรมันมีเพียง ๒๖ ตัว จึงไม่สามารถจะทำหน้าที่นี้ได้อย่างสมบูรณ์ ต้องนำอักษรกรีก และ

สัญลักษณ์อื่น ๆ มาช่วย ชุดอักษรนี้เรียกว่า สัทอักษร (phonetic alphabet) ที่ใช้กันอยู่ในวงการศึกษาก็คือ สัทอักษรสากล (International Phonetic Alphabet) หรือ I.P.A. สัทอักษรดังกล่าวนี้ได้มีการดัดแปลงแก้ไขอยู่หลายปี จนเสร็จเรียบร้อยเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๖ นักภาษาศาสตร์ชาวอเมริกันก็ได้นำสัทอักษรไปดัดแปลงเช่นกัน ระบบทั้งสองนี้จึงมีส่วนที่แตกต่างกันไปบ้าง

ต่อไปนี้เป็นความแตกต่างระหว่าง I.P.A. กับสัทอักษรแบบอเมริกันซึ่งใช้แทนเสียงพยัญชนะและสระในภาษาไทย

												พยัญชนะ											
ก	ข	ช	ค	ค	ฆ	ง																	
k	kh	kh	kh	kh	kh	ŋ																	
จ	ฉ	ช	ช	ฌ	ญ																		
c	ch	ch	s	ch	y																		
ฎ	ฏ	ฐ	ฑ	ฒ	ณ																		
d	t	th	th	th	n																		
ด	ต	ถ	ท	ธ	น																		
d	t	th	th	th	n																		
บ	ป	ผ	ฝ	พ	ฟ	ภ	ม																
b	p	ph	f	ph	f	ph	m																
ย	ร	ล	ว	ศ	ษ	ส	ห	ฬ	อ	ฮ													
y	r	l	w	s	s	s	h	l	ʔ	h													
												สระเดี่ยว											
												หน้า		กลาง		หลัง							
												สูง	อิ	อี	อิ	อี	อุ	อู					
													i	ii	ɪ	ɨ	u	uu					
												กลาง	เอะ	เอ	เออะ	เออ	โอะ	โอ					
													e	ee	ə	əə	o	oo					
												ต่ำ	แอะ	แอ	อะ	อา	เอะ	ออ					
													æ	ææ	a	aa	ɔ	ɔɔ					

สระผสม

เอียะ	เอีย	ia	lia
เอือะ	เอือ	ua	lua
อัวะ	อัว	ua	uua

สัทอักษรมแบบอเมริกัน

(อุดม วโรตม์สิขิตต์ ๒๕๔๑: ๙๙-๑๐๑)

พยัญชนะ

ก	ข	ช	ค	ค	ฆ	ง				
k	kh	kh	kh	kh	kh	kh	ง			
จ	ฉ	ช	ซ	ฌ	ญ					
c	ch	ch	s	ch	j					
ฎ	ฏ	ฐ	ท	ฒ	ณ					
d	t	th	th	th	n					
ด	ต	ถ	ท	ธ	น					
d	t	th	th	th	n					
บ	ป	ผ	ฝ	พ	ฟ	ภ	ม			
b	p	ph	f	ph	f	ph	m			
ย	ร	ล	ว	ศ	ษ	ส	ห	ฬ	อ	ฮ
j	r	l	w	s	s	s	h	l	ʔ	h

สระเดี่ยว

	หน้า		กลาง		หลัง	
สูง	อิ	อี	อี	อีอ	อุ	อุ
	i	i:	u	u:	u	u:
กลาง	เอะ	เอ	เออะ	เออ	โอะ	โอ
	e	e:	o	o:	o	o:
ต่ำ	อะ	อา	อะ	อา	เออะ	ออ
	ə	a:	a	a:	o	o:

สระผสม

เอียะ	เอีย	ia	i:a
เอือะ	เอือ	ua	u:a
อัวะ	อัว	ua	u:a

สัทอักษรแบบ I.P.A.

(กาญจนา นาคสกุล ๒๕๔๕: ๔๒)

เพราะฉะนั้นชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทย เมื่อรู้จักสัทอักษรแล้วก็จะออกเสียงภาษาไทยได้อย่างถูกต้องหรือผิดเพี้ยนไม่มาก แต่อักษรชุดนี้มีจุดอ่อนตรงที่ว่าคนทั่วไปไม่รู้จัก, จึงจำเป็นต้องดัดแปลงนำอักษรโรมันมาใช้แทน

๘. Romanization (พ.ศ. ๒๕๑๐)

ใน พ.ศ. ๒๕๑๔ กรมการแผนที่จากรูปถ่ายทางอากาศ ได้ร่วมกับสหรัฐอเมริกา จัดทำแผนที่ระบบใหม่ โดยใช้เทคนิคการทำแผนที่จากรูปถ่ายทางอากาศ ปรากฏว่าไม่สามารถใช้ระบบของราชบัณฑิตยสถานได้ไม่ว่าจะเป็นระบบทั่วไปหรือระบบพิสดาร จึงมีการเสนอระบบใหม่ซึ่งดัดแปลงมาจากระบบทั่วไปของราชบัณฑิตยสถาน ระบบใหม่นี้ได้รับการรับรองในการประชุมว่าด้วยการวางมาตรฐานชื่อภูมิศาสตร์ ที่เจนีวา ใน พ.ศ. ๒๕๑๐

ในระบบนี้เครื่องหมายพิเศษต่าง ๆ ถูกตัดหายไปหมด เหลือแต่อักษรโรมันเพียง ๒๖ ตัว จึงเรียกว่า Romanization หรือการใช้อักษรโรมันแทนเสียง ซึ่งเกิดความกำกวมเป็นอย่างมาก เช่น

จ ฉ ช ฉ	=	ch
อ อ อ อ	=	u
ฤ ฤ	=	ru
ฦ ฦ	=	lu
โอะ โอะ เออะ ออ	=	o

ระบบนี้ได้ใช้ในเอกสารทางราชการ เช่น ชื่อถนน ชื่อสถานที่ ชื่อหนังสือ ชื่อเฉพาะ ฯลฯ มาจนถึง พ.ศ. ๒๕๔๒

๙. Romanization (พ.ศ. ๒๕๔๒)

ในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๒๙ ราชบัณฑิตยสถานได้พิจารณาเห็นควรปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมัน ซึ่งประกาศใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๒ เสียใหม่ เนื่องจากหลักเกณฑ์ดังกล่าวยังมีที่บกพร่อง ไม่สอดคล้องกับความต้องการและลักษณะการใช้ในปัจจุบัน และปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งคือ เนื่องจากองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (ISO) ได้มีมติมอบหมายให้ประเทศไทย โดยราชบัณฑิตยสถานเป็นเจ้าของเรื่องดำเนินการจัดทำร่างมาตรฐานการถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมัน เพื่อใช้เป็นมาตรฐานระหว่างประเทศด้วย

ในปัจจุบันหลักเกณฑ์ใหม่นี้ได้ประกาศใช้แล้ว เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๒ เพื่อให้ใช้เขียนชื่อจังหวัด เขต อำเภอ กิ่งอำเภอ และชื่อทางภูมิศาสตร์อื่น ๆ รวมทั้งชื่อถนนด้วย รายละเอียดจะหาได้ในหนังสือ "ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และ ประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง การเขียนชื่อจังหวัด เขต อำเภอ และกิ่งอำเภอ และ เรื่อง หลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันแบบถ่ายเสียง" ของราชบัณฑิตยสถาน

พยัญชนะ

พยัญชนะไทย	อักษรโรมัน	
	ตัวต้น	ตัวสะกด
ก	k	k
ข ขค ขฃ	kh	k
ง	ng	ng
จ ฉ ช ฉฃ	ch	t
ซ ฌ (เสียงซ) ฌ ฌฃ	s	t
ญ	y	n
ฎ ฏ (เสียงด) ด	d	t
ฏ ต	t	t
ฐ ฑ ฒ ณ ฑ ฐ	th	t
ณ น	n	n
บ	b	p
ป	p	p
ผ พ ภ	ph	p
ฝ ฟ	f	p
ม	m	m
ย	y	-
ร	r	n
ล ฬ	l	n
ว	w	-
ห ฮ	h	-

สระ

สระไทย	อักษรโรมัน
อะ, ั (อะ ทรูบ)	a
รร (มีตัวสะกด, อา)	
รร (ไม่มีตัวสะกด)	an
อำ	am
อิ, ี	i
อี, ีย	ue
อุ, ู	u
เอะ, ะ (เอะ ทรูบ), เอ	e
แอะ, แอ	ae
โอะ, - (โอะ ทรูบ), โอ, เออะ, ออ	o
เออะ, ะ (เออะ ทรูบ) เออ	oe
เอียะ, เอีย	ia
เอือะ, เอือ	uea
อัว, อิว, -ว- (อัว ทรูบ)	ua
ไอะ, ไอ, อัย, ไอย, อาย	ai
เอา, อาว	ao
อุย	ui
ไอย, ออย	oi
เอย	oei
เอือย	ueai
อวย	uai
อิว	io
เอัว, เอว	eo
แอัว, แอว	aeo
เอือว	iao
ฤ (เสียง รึ), ฤ	rue
ฤ (เสียง ริ)	ri
ฤ (เสียง เรอ)	roe
ฦ, ฦ	lue

หลักเกณฑ์ใหม่นี้ได้พยายามใช้ตัวอักษรโรมันเพียง ๒๖ ตัวเป็นตัวแทนเสียงตามแนวของสัทอักษรสากลเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้ได้คำนึงถึงความเคยชินของคนไทยด้วย ตัว จ ซึ่งควรจะแทนด้วย c และตัว "จ ช ฉ" ซึ่งควรจะแทนด้วย ch ก็ต้องรักษาไว้แบบเดิม คือใช้ ch เหมือนกันหมด สิ่งที่ทำได้คือ พยายามแยกความกำกวมระหว่าง "สระอุ สระอู" กับ "สระอี สระเอือ" โดยใช้ u แทน "สระอุ สระอู" แล้วใช้ ue แทน "สระอี สระเอือ" จึงถือได้ว่าเป็นการ "สมมติ" อย่างหนึ่งเท่านั้น เพราะถึงอย่างไรอักษรโรมันเพียง ๒๖ ตัวก็ไม่สามารถจะแทนเสียงทั้งหมดในภาษาไทยได้

หลักเกณฑ์ใหม่นี้ไม่เปลี่ยนแปลงสัญลักษณ์ที่ใช้กับพยัญชนะ แต่ขจัดความกำกวมที่เกิดจากการใช้อักษรโรมันตัวเดียวกันแทนเสียงสระไทยมากกว่า ๑ เสียงได้ ดังนี้

ไทย	ระบบเก่า	ระบบใหม่
อ อี	u	ue
อุ อู	u	u
เอือะ เอือ	ua	uea
อัวะ อิว	ua	ua
เอือย	uai	ueai
อวย	uai	uai

ตัวอย่าง เช่น คำว่า "ดอนเมือง" ตามหลักเดิมถอดอักษรเป็น Don Muang [ดอนมวง] แต่หลักใหม่ถอดเป็น Don Mueang [ดอนเมือง]

๑๐. Anglicization

เนื่องจากในปัจจุบันนี้คนไทยมีความเคยชินกับภาษาอังกฤษ และมักจะเห็นว่า อักษรโรมัน A ถึง Z คือ "อักษรอังกฤษ" นอกจากนี้ยังเรียกการเขียนชื่อไทยด้วยอักษรโรมันว่า "เขียนชื่อเป็นภาษาอังกฤษ" แต่ในความเป็นจริงแล้ว ถึงแม้ว่าชื่อ "นิตยา" จะใช้อักษรโรมันว่า "Nitaya" แต่ "Nitaya" ก็ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ ดังเช่นบทสวดว่า "นโมตัสสะ ภควโต" แม้จะใช้อักษรไทยเขียน แต่ภาษานี้ก็คือภาษาบาลี ไม่ใช่ภาษาไทย

ความเคยชินเช่นนี้เองที่ทำให้เกิดการแทนเสียงอีกรูปแบบหนึ่งคือ Anglicization ซึ่งหมายถึง "การทำให้เป็นภาษาอังกฤษ" หรือ "การลากเข้าสู่ภาษาอังกฤษ" ซึ่งใช้กันในวงการคาราโอเกะ จึงทำให้เกิดภาษาขึ้นอีกอย่างหนึ่งคือ "ภาษาคาราโอเกะ" (นิตยา กาญจนะวรรณ ๒๕๔๕: ๑๑๒๔-๑๑๒๗) ภาษานี้มุ่งเทียบเสียงคำภาษาไทยกับคำภาษาอังกฤษเท่าที่ผู้ใช้รู้จัก

การลากเข้าสู่ภาษาอังกฤษ มีอยู่ ๓ วิธี คือ

วิธีที่ ๑ ถ้าเสียงนั้นตรงหรือคล้ายกับภาษาอังกฤษคำใดก็ใช้คำนั้น

วิธีที่ ๒ ถ้าหาคำอังกฤษมาใช้โดยตรงไม่ได้ก็ใช้วิธีเทียบกับคำใกล้เคียง

วิธีที่ ๓ ถ้าเป็นคำทับศัพท์อยู่แล้ว ก็ใช้คำเดิม

ตัวอย่าง วิธีเขียนแบบที่ ๑ เช่น

ยัง	=	young	รถ	=	rote
ถูก	=	took	ชี้	=	see
หลัง	=	lung	สร้อย	=	soy
ดับ	=	dub	ลอง	=	long
จ้อย	=	joy	กัน	=	gun
พิษ	=	pit	สิน	=	sin

ตัวอย่างวิธีเขียนแบบที่ ๒ เช่น

น้ำ	=	num (เทียบกับ number)
เจ้า	=	jow (เทียบกับ how)
เขา	=	kow (เทียบกับ how)
วัน	=	wun (เทียบกับ nun)

ถูก ยึด

TOOK - YEUD

บ้าย บาย เพื่อน ชี้

BAI - BAI - PURN - SEE

วัน หลัง ถ้า มี เวลา จะ ชื้อ เอ็ง

WUN - LUNG - TAH - MEE - WAY - LAH JA - SEUAH - ENG -

คืน มา กลับ มา อีก ที่

KEUN - MAH GLUB - MAH - EEK - TEE

(เพลง เศรษฐกิจหารสอง ประชา พงศ์พัฒน์ แต่งเนื้อร้อง)

จุดประสงค์ที่สำคัญคือการขายแผ่นบันทึกเสียงเพลง เพื่อให้คนที่อยากร้องเพลงภาษาไทยออกเสียงตามได้นั่นเอง ขอให้สังเกตว่าเป็นความพยายามอย่างยิ่งที่จะเทียบกับคำหรือเสียงภาษาอังกฤษ โดยไม่สนใจความหมาย และไม่สนใจว่าจะใช้หลักเกณฑ์อย่างคงเส้นคงวาหรือไม่ ทั้งนี้เพราะผู้ผลิตมิได้มีจุดประสงค์เรื่องการสร้างหลักเกณฑ์ทางภาษาหรือเขียนตามหลักเกณฑ์อันใด

การแทนเสียงแบบ Anglicization นี้ แม้จะมีลักษณะไม่เป็นวิชาการ แต่ก็มีประโยชน์ในบางสถานการณ์ ดังเช่นที่เกิดขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๐๓ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินสหรัฐอเมริกา นั้น พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต ได้ทรงบันทึกไว้ว่า กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ ได้ทำคู่มือการออกเสียงและวิธีเขียนพระนามและชื่อผู้ตามเสด็จไว้ด้วย เช่น พระนามของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวต้องอ่านว่า "poom' ee' pone ah doon' date' " "Dr. Khoman" (ดร. ถนัด คอมันต์) ให้อ่านว่า "coe' mahn " เจ้าคุณศรีวิสารฯ เขียน "Srivisar" ให้อ่านว่า "sea-wee-san " แต่ชาวอเมริกันจะอ่านว่า "ซี - วี - แซน" ดร. กัลย์ อิศรเสนา ให้อ่านว่า "Dr. eats sah rah' say nah" "Mr. Krairiksh" (นายพูนพิ่ม ไกรฤกษ์) ให้อ่านว่า "cry rish" แกมมีวงเล็บข้างหลังว่า (คล้ายกับ swish) พระนาม "วิภาวดี" ให้อ่านว่า "wee pah' wah dee" (วิภาวดีรังสิต. ๒๕๔๙: ๘๘ - ๘๙)

๑๑. บทสรุป

บทความนี้ได้ชี้ให้เห็นที่มาและความแตกต่างของระบบการถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมัน ๔ ระบบที่ทรงอิทธิพลในปัจจุบัน คือ ระบบของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ระบบ I.P.A. ระบบ Romanization และระบบ Anglicization ตารางต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของทั้ง ๔ ระบบ

คำไทย	ระบบของ ร.๖	ระบบ I.P.A.	Romanization	Anglicization
โรจ	Rôcha	Rot	Rot	Rote
วันเพ็ญ		Wanphen	Wanphen	One Pen
แสนดี		Sændi	Saendi	Sandy
สมร		Samon	Samon	Small

(นิตยา กาญจนวรรณ ๒๕๔๗: ๑๖๙)

ปัญหาที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในปัจจุบันนี้ก็คือ ผู้ถอดอักษรใช้หลักเกณฑ์คนละหลัก โดยไม่ยอมรับรู้ว่ นอกจากระบบที่ตนใช้แล้วยังมีระบบอื่น ๆ อีก ซึ่งเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ต่างกัน จึงสมควรเผยแพร่เรื่องระบบต่าง ๆ นี้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อความเข้าใจอันดีในหมู่ผู้ใช้ภาษา

บรรณานุกรม

- กัลยาณวิวัฒนา, สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้า. (๒๕๕๐). *เจ้านายเล็ก ๆ - ยุว
กษัตริย์*. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ.
- กาญจนา นาคสกุล. (๒๕๔๕). *ระบบเสียงภาษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ ๕ กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นิตยา กาญจนวรรณ. (๒๕๔๕). "ภาษาคาราโอเกะ" *วารสารราชบัณฑิตยสถาน* ปีที่ ๒๗ ฉบับที่ ๔ ตุลาคม-ธันวาคม ๒๕๔๕. หน้า ๑๑๒๔-๑๑๒๗.
- นิตยา กาญจนวรรณ. (๒๕๔๗). "ภาษากับตัวอักษร" *วารสารราชบัณฑิตยสถาน* ปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๑ มกราคม - มีนาคม ๒๕๔๗. หน้า ๑๕๒-๑๗๒.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๒). *ประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง การถอดอักษรไทยเป็นโรมัน* ๒๕๔๒.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๓). *ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และ ประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง การเขียนชื่อจังหวัด เขต อำเภอ และกิ่งอำเภอ และเรื่อง หลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันแบบถ่ายเสียง* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- วิจิตร ภาณุพงศ์. (๒๕๕๐). *สัทอักษรสากลกับเสียงภาษาบาฬี: ระบบการออกเสียงภาษาบาฬีในพระไตรปิฎกสากลฉบับอักษรโรมัน*. บรรยายในที่ประชุมสำนักศิลปกรรม ราชบัณฑิตยสถาน (๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๐).
- วิภาวดีรังสิต, พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้า. (๒๕๔๙). *เสด็จพระราชดำเนิน สหรัฐอเมริกา พุทธศักราช ๒๕๐๓ ปากีสถาน พุทธศักราช ๒๕๐๕ และ สหพันธรัฐมลายา พุทธศักราช ๒๕๐๕*. พิมพ์ครั้งที่ ๒. มูลนิธิวิภาวดีรังสิต.
- สุกรีพ. (๒๕๒๗). *ฉายาหรือชื่อแท้. ทวีปัญญา เล่ม ๖*. มูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดพิมพ์ในวโรกาสที่ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ทรงบำเพ็ญกุศล เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๒๗.
- อมรตฤณารักษ์, จมีน (แจ่ม สุนทรเวช). (๒๕๑๑). *พระราชกรณียกิจสำคัญในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่องกำเนิดนามสกุล* เล่ม ๑ กรุงเทพฯ: คุรุสภา.

อุดม วโรตม์ลิขิตต์. (๒๕๔๑). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษา ภาษา: ความรู้เบื้องต้น**
ต้น. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
อุปกิตศิลปสาร, พระยา (นิม กานจนานีวะ). (๒๕๓๕). **หลักภาษาไทย (อักขรวิธี
วจิวิภาค วากยสัมพันธ์ ฉันทลักษณ์). กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพา**